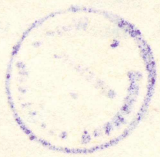
BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w OLSZTYNIE

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. EMILII SUKERTOWEJ-BIEDRAWINY
w OLSZTYNIE

BIBLIOTEKARZ OLSZTYŃSKI

Nr 1 / 1989

Olsztyn 1989

Nr inw. czas. 543
Nr inw. 110-003389

Zespół redakcyjny:

Halina GIŻYŃSKA-BURAKOWSKA
Krystyna HAŁUN
Henryk JABKUBIEC
Jolanta JURAN
Zdzisława KOSMOWSKA
Roman ŁAWRYNOWICZ
Danuta POL-CZAJKOWSKA
Izabela SYROJĆ
Bożena WASILEWSKA

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny
10-117 Olsztyn, ul. 1 Maja 5. Tel. red. 27-94-02

Skład i druk: Pracownia Poligraficzna OBN
10-402 Olsztyn, ul. Partyzantów 87 — Dom Polski
Nakład 350+30 egz. Zam. 645. Z-6

Akc. N Nr 11/96/Cz

SPIS TREŚCI

I. W NASZYCH BIBLIOTEKACH
1. Rok 1988 w bibliotekach publicznych — *Roman Ławrynowicz* . . . 5
2. Biblioteki miasta Olsztyna w r. 1988 — *Halina Giżyńska* 11
3. Wileńskie cymelia w zbiorach WBP — *Izabela Syrojć* 17
4. Miesiąc książki i prasy rolniczej 1989 — *Henryk Jakubiec* 20
5. Bestsellery w olsztyńskich bibliotekach — *Maria Grzelak* 24
6. Sprwozdanie Zarządu Okręgu SBP (1985—1989) — *Danuta Konieczna* . 28

II. LUDZIE Z KRĘGU KSIĄŻKI
Najważniejsza jest koncepcja działania. Rozmowa Haliny Giżyńsiej z mgr Marianem Filipkowskim 33

III. WARTO WIEDZIEĆ
1. Rozmaitości literackie. Autorzy i cenzorzy — *Jolanta Juran* . . . 39
2. Rozmaitości biblioteczne — *Krystyna Halun, Jolanta Juran* . . . 41

IV. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE
1. Ruch ekologiczny w województwie olsztyńskim — *Anna Wysocka* . . 44
2. Aleksander Janta-Połczyński — *Jolanta Juran* 46
3. Salvador Dali — *Jolanta Juran* 52
4. Aneks bibliograficzny do tematu Biblioteki publiczno-szkolne . . . 54

V. NOWOŚCI WYDAWNICZE
1. Nowe książki o Warmii i Mazurach — *Bożena Wasilewska* . . . 55
2. Lektury dla bibliotekarzy — *Zofia Koprowska* 56
3. Źródła informacyjno-bibliograficzne — *Anna Wakar* 58

VI. KALENDARIUM ROCZNIC i OBCHODÓW
— *Anna Wakar* 61
VII. KALENDARIUM WYDARZEŃ Z ŻYCIA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH
pod red. *Henryka Jakubca* 64

I. W NASZYCH BIBLIOTEKACH

1. ROK 1988 W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH OLSZTYŃSKIEGO

1. Gdyby zrezygnować z ambicji i zapomnieć, że w krajach skandynawskich czytelnictwo sięga 40-60%, a w województwie szczecińskim 28,7%, wyniki pracy bibliotek publicznych województwa olsztyńskiego w roku ubiegłym należałoby ocenić pozytywnie. Podobnie jak w latach ubiegłych prawie we wszystkich wskaźnikach nastąpił wzrost. Jedynie zmalała sieć punktów bibliotecznych — z 941 w 1987 r. do 940 w roku ubiegłym.

Utworzone zostały natomiast 3 nowe filie biblioteczne: publiczno-zakładowa w Iławie, publiczno-zakładowa w PGR Kamionek gm. Szczytno oraz dziecięco-młodzieżowa WBP w Olsztynie. W końcu roku 1988 posiadaliśmy 250 bibliotek i filii, w tym 174 na wsi. Wbrew często formułowanym zarzutom o priorytecie kulturalnym miast, w dziedzinie bibliotekarstwa cyfry sugerują wyraźną preferencję wsi; w miastach bowiem — gdzie znajduje się około połowy ludności — działa 76 bibliotek, czyli tylko 1/3 ogólnej ilości.

Takie proporcje wynikają z rozproszonej sieci osadniczej w naszym województwie. Zgodnie z ideą bibliotek powszechnych dążeniem głównym staje się zapewnienie dogodnego dostępu do książek wszystkim.

Od wielu lat tworzone są więc placówki biblioteczne w miejscowościach liczących powyżej 500 mieszkańców. W mniejszych natomiast, liczących powyżej 100 mieszkańców, zakłada się punkty biblioteczne. Z tego powodu mamy ich aż tak dużo. Cieszy wzrost w roku ubiegłym liczby punktów stałych o 7, niepokoi spadek liczby punktów sezonowych o 8. Oznacza to — niestety — gorszą nieco pod względem czytelniczym obsługę turystów.

Sieć biblioteczna wymaga dalszych korekt. Rozwój ilościowy sieci wiązać się musi przede wszystkim z koniecznością organizowania filii bibliotecznych w nowych miejskich osiedlach mieszkaniowych.

2. Niewiele zmieniła się jakość lokali bibliotecznych. Nowe lokale uzyskały tylko GBP w Barcianach i filia biblioteczna w Prątnicy gm. Lubawa. Jest to zasługą władz lokalnych, w drugim przypadku również Ochotniczej Straży Pożarnej.

W 9 placówkach dokonano remontów. Niewiele to. Nadal w trudnych warunkach pracują biblioteki w Wielbarku, Małdytach, Kolnie, Jezioranach, Korszach, Zalewie, Wilczkowie, Jurkach, Kraszewie, Wołownie, Tuławkach. Nie wszędzie widoczna jest szansa poprawy, a w niektórych nawet dobrej woli nie widać.

Nieznacznie poprawiło się wyposażenie bibliotek w sprzęt techniczny, za co winę ponoszą częściowo bibliotekarze, bowiem nie wszyscy dołożyli starań o unowocześnienie warsztatu pracy.

Do osiągnięć należy zakupienie dla Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej dwu mikrokomputerów typu IBM, które wykorzystane zostaną do usprawnienia informacji oraz zmechanizowania prac nad bibliografią regionalną.

Kolejne biblioteki rejonowe (Dobre Miasto, Kętrzyn, Ostróda) otrzymały używane samochody nysa-kinowóz, które po bieżącym remoncie służyć będą przez długie lata. Biblioteki rejonowe w Biskupcu, Morągu, Mrągowie i Szczytnie, które zrezygnowały z propozycji WBP przyjęcia samochodów, straciły okazję na pewno na długo.

O sześć osób zwiększyło się zatrudnienie — obecnie w bibliotekach województwa pracują 652 osoby, w tym działalności podstawowej — 549. Zwiększenie ilości etatów znajduje uzasadnienie we wzroście liczby filii (o trzy) oraz ilości wypożyczeń (o 54 009). Zatrudnienie kształtuje się trochę poniżej 3 etatów pracowników merytorycznych na 1 placówkę biblioteczną, nie licząc punktów bibliotecznych. Natomiast obsługi i administracji poniżej 1/2 etatu na placówkę.

Niekorzystny jest stan przygotowania bibliotecznego pracowników mimo dobrze pracującego Pomaturalnego Studium Bibliotekarskiego. Niszcząca jest rotacja kadr. Pozostaje jeszcze wiara, że tendencje zasygnalizowane w taryfikatorze ostatniej regulacji zachęcą do podnoszenia kwalifikacji. Trzeba też mieć nadzieję, że terminy podwyżek w resorcie kultury będą zsynchronizowane z oświatą i nie spowodują jak w roku bieżącym fali odpływu z bibliotek licznych kadr kwalifikowanych.

Te i inne czynniki powodują, że w województwie są biblioteki, w których żadna z osób zatrudnionych na etatach bibliotekarskich nie posiada odpowiedniego przygotowania zawodowego. Sytuacja taka występuje w bibliotekach miejsko-gminnych — Bisztynek i Korsze oraz gminnych — Barciany, Grunwald, Kozłowo, Lubomino, Łukta, Małdyty, Miłakowo, Pasym, Purda, Srokowo, Świętajno. Nie wszędzie

oznacza to złą pracę. W wielu wymienionych gminach wyniki czytelnictwa przemawiają na korzyść osób zatrudnionych. W Miłakowie czytelnictwo sięgnęło nawet 46%. W Kozłowie 33,3%, w Lubominie 32,1%, ale w Bisztynku 16,2%, w Grunwaldzie 16,9%, w Srokowie 17,8%.

W przypadku niskich wyników pracy trzeba będzie podjąć zdecydowane działania.

Zwiększył się w województwie ruch kadrowy. Wyjaśnienia wymaga czy powodem tego są tylko niskie płace i opóźniona regulacja, a nawet informacja o niej.

4. Mimo narzekań większości bibliotekarzy na brak pieniędzy zakupiliśmy o 41 176 książek więcej. Wskaźnik zakupu na 100 mieszkańców wyniósł 22 woluminów (obowiązujące nas minimum 18—20). Nadal w rozdziale środków na ten cel, nie z naszej winy, przeważa przypadek. Jednak nic nie usprawiedliwia zbyt dużych różnic ilościowych w zakupie. Na przykład w Biskupcu zakupiono 30 woluminów na 100 mieszk., w Szczytnie — 17, w Sępopolu — 44, Morągu — 11, Gietrzwałdzie (GBP) — 54, Górowie — 5.

Chociaż część różnic ma uzasadnienie, tak wielka rozbieżność nie może być tolerowana.

Nadal nie jest dostosowana struktura księgozbioru do potrzeb czytelniczych. Ma w tym swój udział polityka wydawnicza, ale krąg winnych jest szerszy. Znaczącą rolę odgrywają też bibliotekarze. Jeżeli uznajemy, że należy zmienić gust czytelniczy, przeważnie dostosowując go do naszego, to przekonajmy do tego czytelnika, ale pamiętać też należy, iż przymus przeważnie oznacza utratę czytelników.

Ogólna liczba książek rośnie. Na ogół za zakupem nie nadąża selekcja i wiele lokali bibliotecznych przypomina rupieciarnie, w których nawet bibliotekarz porusza się z trudem. Wiele wskazuje na to, że pomoc Ministerstwa Kultury i Sztuki oraz Biblioteki Narodowej w roku bieżącym pozwoli uporządkować także sprawę selekcji.

Nie ma chyba potrzeby podawania wyliczonych skrupulatnie w sprawozdaniu kwot wydatkowych na zakup książek. Ich wysokość na ogół paraliżuje nie nadążającą za inflacją naszą świadomość. Miarą wielkości wydatków niech będzie fakt, że na 56 jednostek administracyjnych 29 tylko mogło zrealizować zakup nowości zgodny z normą MKiS lub wyższy. W 6 przypadkach zakup na 100 mieszkańców wyniósł 10 lub mniej woluminów, w 24 wahał się w granicach 11—17 książek, w 17 tylko przypadkach wyniósł więcej niż 20 woluminów.

Martwią dwa inne zjawiska — w wielu bibliotekach drastycznie zmniejszono ilość prenumerowanych tytułów czasopism; z powodu wysokich kosztów liczne biblioteki zrezygnowały z wydatków na konserwację i oprawę zbiorów. Zmiana na lepsze wymagać będzie zorganizowanej pomocy.

5. Czytelnictwo wzrosło o 0,2% i czytelnicy naszych bibliotek w końcu ubiegłego roku stanowią 25,9% ogółu mieszkańców województwa. Wzrosła liczba czytelników do lat 15. Stajemy się w czytelnictwie imperium dziecięcym — podobnie zresztą jak cały kraj. Czytelnicy tej grupy wiekowej w naszym województwie stanowią 42,4% ogółu czytających. Nie jest to zjawisko negatywne. W młodym wieku najłatwiej kształtuje się nawyki. Maleje czytelnictwo ludzi dorosłych i mieszkańców wsi. W większości znane są tego przyczyny i chociaż niełatwo, trzeba przeciwdziałać niekorzystnym procesom.

Najwyższe pozycje w czytelnictwie utrzymały biblioteki miejskie: Górowo Ił. (38,2%), Reszel (36,8%), Biskupiec (35,6%), Lidzbark Warm. (32,5%), Iława (30,9%). W środowisku wiejskim: Miłakowo (46,0%), Dąbrówno (41,7%), Dźwierzuty (40,9%), Nidzica (35,7%). Nie mogą podźwignąć się Ostróda (17,6%), Kętrzyn (18,6%) oraz Olsztynek (14,2%), Barczewo (15,4%), Wielbark (15,8%), Bisztynek (16,2%).

Nawet dokładne analizy nie pozwalają ustalić, w jakim stopniu decydują o czytelnictwie lokal biblioteczny i jego umiejscowienie, w jakim księgozbiór, a w jakim ludzie. Wiadomo natomiast jak wiele znaczy zainteresowanie, zrozumienie i pomoc władz w kształtowaniu pozycji biblioteki, a jakim ciężarem jest brak lub obojętność sojuszników.

Dobrze o pracy bibliotekarzy świadczy wzrost aktywności czytelniczej. Zwiększyły się wypożyczenia do domu i na miejscu. Zmniejszyła się natomiast aktywność czytelnicza dzieci z 21 wypożyczeń na 1 czytelnika w 1981 r. do 16 w roku 1988.

Nie może nie budzić niepokoju spadek liczby czytelników w punktach bibliotecznych. Czytelnicy tych najmniejszych jednostek bibliotecznych stanowią 24,5% ogółu czytelników. Ale liczba ich w roku ubiegłym spadła o 0,5%.

Wzmożone zainteresowanie punktami bibliotecznymi w roku bieżącym niech stanie się pomocą w zahamowaniu tendencji spadkowych.

6. Optymizm budzi rozwój bibliotek łączonych. W 1988 przybyły nam 2 filie publiczno szkolne i 2 publiczno-zakładowe. Nieznacznie ale wzrasta czytelnictwo we wszystkich tych placówkach. I chociaż znaczna część zakładów uchyla się od aktualizacji udziału finansowego w prowadzeniu wspólnych placówek, należy rozwijać biblioteki łączone. Trzeba w każdym jednostkowym przypadku rozstrzygnąć czy lepiej wyegzekwować reaktywację lub utrzymanie słabej biblioteki zakładowej czy połączyć wysiłki i wspólnymi siłami utworzyć jedną dobrą bibliotekę łączoną. Nie bez znaczenia obecnie jest fakt częściowego odciążenia finansowego skromnego budżetu bibliotek publicznych. Jeżeli trudna sytuacja finansowa utrzyma się nadal, w pomocy partnerskiej szkół czy zakładów znajduje się nasza szansa rozwoju a w wielu przypadkach może w ogóle i egzystencji.

Nadal los wszystkich ośmiu bibliotek szpitalnych pozostaje w ścisłej zależności od trudnej sytuacji lokalowej służby zdrowia. Nie dochodzi co prawda do wyrzucania książek z lokali zajmowanych dotychczas ale też nie udaje się mimo wysiłków nigdzie warunków poprawić.

Służba zdrowia nie traktuje książki jako środka nowoczesnej terapii. W świadomości ludzi w bieli grudka jakiegoś związku chemicznego zawsze lepsza jest od powodującej poprawę samopoczucia i zdrowia ogólnego — książki. I często tak jest naprawdę.

W większości jednak przypadków biblioteki publiczno-szpitalne otoczone są znaczną troską. Wyróżnia się Iława. Dobrze prowadzone są biblioteki w Iławie, Olsztyńskim Szpitalu Miejskim. Najtrudniej jest w Szczytnie, Ostródzie, Lidzbarku Warm.

7. Nie bez wyraźnego wpływu na czytelnictwo pozostają działania z zakresu popularyzacji zbiorów i czytelnictwa. W roku ubiegłym prac o zasięgu wojewódzkim i lokalnym było bardzo dużo. Szeroki zasięg miały konkursy na najciekawszą publikację rolniczą i „Moja lektura w czasie choroby". W pierwszym wypowiedziało się 150 autorów, na drugi wpłynęło 327 prac.

Z powodzeniem uczestniczyliśmy w ogólnopolskich konkursach „Złoty Wawrzyn..." i „Gdybym był pisarzem i malarzem". I w pierwszym i w drugim było po 2 tysiące uczestników. Gdyby pomnożyć przez ilość placówek imponujące byłyby cyfry imprez zorganizowanych z okazji Miesiąca Książki Rolniczej, Dni Kultury, Oświaty, Książki i Prasy. Często lekceważona akcyjność pracy budzi zainteresowanie nie tylko tematem, wydarzeniem ale i biblioteką.

Duży zasięg i poważne znaczenie miały Dni Literatury Regionalnej, w czasie których odbyły się: sesja naukowa, spotkania autorskie, prelekcje, wystawy.

Częstszy jest udział pracowników bibliotek w organizowaniu różnych form żywego słowa, szkoda tylko, że nie dało się jeszcze tego dostrzec w eliminacjach wyższych szczebli. Od wojewódzkich przeglądów wzwyż nie było bibliotekarzy na estradzie, nie było dowodów pomocy repertuarowej ani instruktażu. Może rok bieżący coś zmieni na lepsze.

Tyle refleksji ogólnych wysnutych z dużego materiału sprawozdawczego za rok 1988. Uporządkowane kompletne sprawozdanie dotrze do bibliotek niebawem. Prosimy o refleksje i uwagi. Dotyczyć mogą spraw ogólnych oraz zagadnień funkcjonowania nawet najmniejszych placówek. Dotyczyć też mogą różnych przejawów naszej pracy, wiele bowiem zjawisk czeka na wyjaśnienie. Zrozumiałe jest bez badań, że doskonałe w roku ubiegłym wyniki np. w Iławie, Biskupcu, Dąbrównie, Dźwierzutach czy innych bibliotekach są rezultatem dobrej pracy bibliotekarskiej, ale trudniej już zrozumieć, dlaczego na przykład dobra praca bibliotekarzy w Jonkowie, Lidzbarku Warm. czy Olsztynie nie przyniosła spodziewanego postępu a wręcz regres.

Co zrobić, by zmienić na lepsze?

Zanim przedstawionych zostanie kilka propozycji na rok bieżący niech słowa uznania przyjmą ci, którzy w roku ubiegłym uzyskali postęp największy, wnosząc go do ogólnego dorobku.

Dziękuję kierownictwom i pracownikom bibliotek w Iławie (wzrost czytelników 4,1%, wypożyczeń 9668), Bartoszycach (3,5%, 7991), Szczytnie (5,9%, 4951), Biskupcu (3,1%, 490), Olsztynku-mieście (3,1%, 1576), Dąbrównie (3,8%, 6698), Dźwierzutach (5,5%, 2224), Reszlu (2,4%, 1242), Kolnie (3,0%, 2797), Małdytach (4,0%, 2620).

Przemyśleń i wyjaśnienia oczekiwać należy od bibliotek w: Olsztynku (wieś) — spadek czytelników 17,5%, wypożyczeń —3850, Pieckach —2,7%, —2575, Kętrzynie (gminie) —2,8%, —3507, Dywitach —2,0%, —3645, Jonkowie —8,1%, +1066, Świętajnie —4,5%, +155).

Konieczne staje się w roku bieżącym zwrócenie szczególnej uwagi między innymi na następujące sprawy:

— rozważnie kształtować sieć bibliotek. Tworzyć w miarę możliwości biblioteki łączone. Wykorzystać do tego celu elementy zobowiązujące zakłady pracy do rozwijania działalności bibliotecznej. W przy-

padku braku możliwości tworzenia bibliotek publiczno-zakładowych proponować rozszerzoną działalność na rzecz zakładu w zamian za świadczenia na rzecz biblioteki publicznej,

— dołożyć starań w utrzymanie działalności punktów bibliotecznych,

— zintensyfikować starania o zapewnienie środków na zakup sprzętu i wyposażenia bibliotek,

— nie dopuszczać do przerw w pracy bibliotek,

— ściślej współpracować z organizacjami politycznymi i społecznymi w rozwijaniu usług bibliotecznych.

Szczegółowe omówienie wyników pracy oraz propozycje działań służących rozwijaniu czytelnictwa zawarte zostały w oddzielnym opracowaniu.

Roman Ławrynowicz

2. BIBLIOTEKI MIASTA OLSZTYNA W ROKU 1988

Olsztyn od wielu lat należy do miast charakteryzujących się wysokim odsetkiem korzystających z bibliotek. Posiada pomyślnie rozwijającą się sieć bibliotek. W roku 1988 w dniu 10 października została otwarta filia dla dzieci i młodzieży przy ul. Smętka 22. Przybyło też punktów bibliotecznych. Działało ich ogółem 36 (o 4 więcej niż w roku 1987), w tym 25 stałych i 11 sezonowych.

Liczba osób zapisanych do bibliotek wynosiła 46 311, czyli o 98 więcej niż w roku 1987, co stanowi 29,3% czytelników w stosunku do ogółu ludności miasta. Wysoki jest zwłaszcza odsetek dzieci korzystających z bibliotek publicznych, wynosi on 73,7 w stosunku do liczby uczniów szkół podstawowych w Olsztynie. Liczba książek wypożyczonych do domu osiągnęła 760 014, czyli wzrosła o 5358 a udostępnionych na miejscu 207 488, to znaczy 7382 więcej niż w 1987 roku.

Biblioteki nasze udzieliły w ciągu minionego roku 29 382 informacji, czyli o 3397 ponad ilość zamykającą rok 1987. Udział w wypożyczeniach literatury popularnonaukowej wynosił 18,7%.

W liczbach tych mieszczą się punkty biblioteczne, istniejące przy różnych zakładach pracy i udostępniające książki zatrudnionym tam

osobom. W ciągu roku 1988 korzystało z nich 3016 czytelników, którzy wypożyczyli 26 895 wol. Czytelnicy ci, a na pewno większość spośród nich, prawdopodobnie nie zapisaliby się do biblioteki, gdyby nie mieli jej na miejscu.

Celem dostosowania naszej pracy do potrzeb mieszkańców realizowaliśmy różne formy udostępniania. Czytelnikom chorym, niepełnosprawnym kilka filii dostarczało systematycznie książki do domu. Filia nr 7, która najbardziej rozwinęła pracę z czytelnikami specjalnej troski, wypożyczała także „książki na telefon", tzn. na prośbę telefoniczną, zgłaszaną przez czytelnika, który sam okresowo np. z powodu choroby nie może dotrzeć do biblioteki. Osobom tym dostarczano lekturę do domu, podobnie jak w wypadku czytelników niepełnosprawnych, objętych opieką stałą.

Niewidomi korzystali z książek mówionych, gromadzonych przez Dział Zbiorów Specjalnych.

Wzorem lat ubiegłych prowadziliśmy też wypożyczenia międzybiblioteczne, pomyślane głównie, jako pomoc w uzyskaniu potrzebnej książki przez osoby kształcące się i pracujące naukowo.

Obecne wyniki czytelnictwa w bibliotekach olsztyńskich nie budzą jeszcze zastrzeżeń, zwłaszcza, gdy zważymy, jak wiele książek kupują mieszkańcy naszego miasta, o czym świadczą bardzo wysokie obroty księgarń. Pojawia się w nas jednak pewien niepokój. W stosunku bowiem do roku 1987, rok 1988, mimo wzrostu w liczbach bezwzględnych, przyniósł spadek procentowy czytelników o 0,7. Stało się to w wyniku wzrostu liczby mieszkańców, za którą nie nadążył przyrost osób zapisujących się do biblioteki.

Stąd świadomość, iż dalszy rozwój czytelnictwa, a nawet utrzymanie stanu dotychczasowego nie będzie łatwe i wymaga od nas wysiłku.

Dużą rolę może odegrać jakość gromadzonego księgozbioru i dobra obsługa czytelników.

Obserwujemy, iż zmieniają się zainteresowania i wymagania naszych użytkowników. Wzrasta zapotrzebowanie na beletrystykę lekką i łatwą w odbiorze. Podobają się romanse, książki sensacyjne i obyczajowe, choć wśród niektórych czytelników zainteresowanie budzi literatura ambitna np. *Imię Róży* U. Eco, *Dzienniki* M. Dąbrowskiej, książki Gombrowicza. Dużym powodzeniem cieszą się także publikacje dotyczące okresu międzywojennego, szczególnie poświęcone postaci marszałka Józefa Piłsudskiego. Nie mniej emocji wywołują książki „wypeł-

niające białe plamy" w historii najnowszej. Stąd ogromne zainteresowanie *Ludźmi Stalina* Miedwiediewa, *Dziećmi Arbatu* Rybakowa oraz pracami ukazującymi dzieje Armii Krajowej.

Wielu wielbicieli ma również fantastyka, parapsychologia, religie Wschodu. Chętnie wypożyczane są, zwłaszcza do domu, czasopisma, które przynoszą ciekawe artykuły dotyczące przemian zachodzących w Polsce i Związku Radzieckim.

Daje się natomiast zauważyć brak zainteresowania wieloma książkami popularnonaukowymi. Nawet literatura podróżnicza, niegdyś czytana, straciła powodzenie, gdyż mało się tu pojawia tytułów atrakcyjnych.

Ciekawe są liczby wskazujące na zainteresowania różnymi grupami zbiorów. Tak np. procent wypożyczeń literatury dziecięcej wynosi 32,5 w stosunku do ogółu wypożyczeń, literatury pięknej dla dorosłych 48,7, a literatury popularnonaukowej 18,7. Struktura naszych zbiorów zaś kształtuje się następująco: 21,7% literatury dla dzieci, 35,4% pięknej dla dorosłych, 41% niebeletrystycznej, 1,8% czasopism.

Jest to wskazówka, iż należy skorygować zakup — zmniejszyć ilość książek popularnonaukowych, zwiększyć zasoby beletrystyki, co oznaczałoby preferowanie literatury poszukiwanej, czytelnicy bowiem stali się bardziej wymagający, a mniej cierpliwi. W wypadku braku poszukiwanych lektur, które chcą mieć szybko, gdy nie straciły jeszcze świeżości i atrakcyjności, robią przerwy, lub rezygnują z usług biblioteki.

Prawdopodobnie telewizja, wideokasety spełniają ich oczekiwania i zaspokajają potrzeby kulturalne. Na pewno często można byłoby wyszperać z naszych bogatych przecież zbiorów coś atrakcyjnego, co w braku żądanej książki usatysfakcjonowałoby czytelnika. Niekiedy rolę tę mogłyby spełnić wciąż jeszcze za mało wykorzystywane czasopisma, ostatnio pełne interesujących tematów, m.in. artykułów odwilżowych. Ale wciąż jeszcze nasza popularyzacja nie jest wystarczająco skuteczna — atrakcyjna i różnorodna. A żyjemy przecież w czasach, gdy reklama nabiera coraz większego znaczenia. Musimy się nauczyć prezentować nasze zbiory. Umieć o nich mówić, pisać, robić wystawy, pamiętać o potrzebie adresowania naszych propozycji do odbiorców o różnych gustach i poziomie intelektualnym.

Warto także rozważyć inne możliwości przybliżające bibliotekę do czytelników a zwłaszcza rozszerzenie godzin wypożyczeń, by uczynić je

wygodnymi dla wszystkich grup społeczeństwa, a także zapisywanie do biblioteki dzieci z zerówki, by jak najszybciej kształtować nawyki czytelnicze.

Już w minionym roku staraliśmy się zintensyfikować różne formy pracy związanej z popularyzacją książki, aby biblioteka stała się bardziej znana i mogła w sposób pełniejszy służyć środowisku.

Wśród ciekawych wydarzeń w tym zakresie warto wymienić imprezy czytelnicze przybliżające polską literaturę współczesną. Były to spotkania autorskie z: Nikosem Chadzinikolau, Krystyną Nepomucką, Danutą Wawiłow, Bohdanem Dzitko, Tadeuszem Nowakiem, Stanisławem Piechockim, Tadeuszem Ostojskim oraz odczyty doc. Stanisława Siekierskiego *Najciekawsze osiągnięcia polskiej literatury współczesnej*, red. Sławomira Fafińskiego *Działalność wydawnicza „Pojezierza"*, a także wystawy książek poświęcone twórczości pisarzy. Jedną z najciekawszych była ekspozycja *Olsztyńskie środowisko literackie*, prezentowana kolejno w kilku bibliotekach, w różnych punktach miasta.

Tematem powtarzającym się w naszej działalności w 1988 roku było 70-lecie odzyskania niepodległości. Z tej okazji WBP ogłosiła dla bibliotek olsztyńskich konkurs na najlepszą wystawę dotyczącą II Rzeczypospolitej, w którym wzięło udział 11 placówek. Zwyciężyła Czytelnia Główna i F. 9, ale wszystkie ekspozycje wyróżniały się bardzo starannym przygotowaniem, pomysłowością, przemyślanym, interesującym doborem materiałów, często wyszperanych z domowych archiwów lub wypożyczanych od znajomych.

Odbywały się też związane tematycznie z 70-leciem odczyty np. *Polska pieśń historyczna* — odczyt wygłoszony przez red. Tadeusza Matulewicza w F. 21, odczyt prof. Andrzeja Garlickiego *Z badań nad genezą II Rzeczypospolitej*, spotkanie z Janem Dobraczyńskim (współudział w organizacji).

Jednym z ważnych zadań, jakie staraliśmy się realizować w trakcie naszej pracy, była edukacja kulturalna czytelników. Spośród ciekawszych inicjatyw w tym zakresie warto wymienić m.in. *Studio poetyckie* Stefana Połoma, z recytacją znanego aktora Teatru im. S. Jaracza — Tadeusza Madei. Programy poświęcone poezji Bolesława Leśmiana, Tadeusza Różewicza, Edwarda Stachury przyciągały głównie młodzież. Studio realizowane było w F. 7 przy ul. Mickiewicza we współpracy z Domem Środowisk Twórczych.

Na uwagę zasługuje też ekspozycja w F. 9 przy ul. Kołobrzeskiej

wybranych obrazów Andrzeja Samulowskiego, połączona z odczytem na temat jego dorobku artystycznego, wygłoszonym przez mgr Grażynę Prusińską, a następnie ze spotkaniem z artystą.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się też wystawy: *Dzieje Polski w malarstwie i literaturze*, *Polski afisz teatralny*, *Literatura i ekran*, które wykorzystano kolejno w kilku filiach, a także wystawy: *Wprowadzenie dziecka w świat literatury* (wystawa w F. 20 zorganizowana z myślą o uczestniczących w szkoleniu dyrektorkach przedszkoli olsztyńskich) i *Szanuj mowę twą ojczystą* (wystawa wykorzystana w trakcie prowadzenia lekcji bibliotecznych w F. 7).

Dla dzieci ogłosiliśmy trwający kilka miesięcy konkurs pod hasłem *W świecie sztuki*. Zadanie uczestników polegało na przygotowaniu się do finału, gdzie trzeba się było wykazać wiedzą z tej dziedziny. Filie organizowały ekspozycje popularyzujące sztukę i dostarczały dzieciom odpowiednich materiałów na ten temat.

W ciągu roku 1988 biblioteki podjęły także kilka działań mających za zadanie walkę z patologią społeczną. Wśród najbardziej udanych warto wymienić odczyt dr. Tadeusza Matuszewskiego pt. *Problemy alkoholizmu w Polsce* oraz wystawę *Życie nieobecne* eksponowaną kolejno w kilku filiach WBP i Technikum Chemicznym, a następnie Zespole Szkół Elektryczno-Mechanicznych.

Jeszcze jeden temat przewijający się w działalności popularyzacyjnej naszych filii to czasopismo dla dzieci i młodzieży. Dla przybliżenia czytelnikom przeznaczonych dla nich tytułów odbyły się spotkania z red. nacz. „Płomyka" — Janem Kopczewskim, z red. „Misia" — Barbarą Lewandowską, z red. „Świata Młodych" — Jarosławem Machowiakiem i Grażyną Kamińską-Mroczek. Spotkaniom towarzyszyły wystawy *„Płomyk" poprzez lata* i *Książka i prasa dla dzieci i młodzieży*.

Z innych ciekawszych wystaw należy przypomnieć wystawę literatury przyrodniczej *Świat zamieszkują nie tylko ludzie*, eksponowaną w filiach WBP, a także w Technikum Chemicznym i Szkole Podstawowej nr 19, wystawę poświęconą Karolowi Małłkowi, poetce cygańskiej — Papuszy, wystawę ukazującą dorobek literacki Jana Dobraczyńskiego.

Dwie duże wystawy książkowe zorganizowaliśmy w ramach współpracy z Kaliningradem: *Album polski* — ekspozycja naszych zbiorów w Kaliningradzie i *ZSRR — nasz wspólny dom* — ekspozycja zbiorów kaliningradzkich w Olsztynie.

Uczestniczyliśmy również w organizacji wystawy książki serbołużyckiej wydawnictwa „Domowina" z NRD, a także w prezentacji dorobku wydawnictw: „Wiedza Powszechna", „Arkady", Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, Wydawnictwo Komunikacji i Łączności.

W minionym roku odbywało się wiele lekcji bibliotecznych i wycieczek do biblioteki, spośród których warto przypomnieć najciekawsze. Należą do nich wycieczki: młodzieży Polonii amerykańskiej goszczącej w Czytelni Głównej WBP, Koła Polonistycznego Szkoły Podstawowej nr 5, które zapoznało się ze zbiorami Filii nr 5, dzieci niepełnosprawnych ze Szpitala Rehabilitacyjnego w Ameryce, przyjętych w F. 5 i 10 oraz dzieci ze szkoły podstawowej — czytelników F. 20 na Dworzec Kolejowy. Ta ostatnia wycieczka została zorganizowana wspólnie ze szkołą z okazji Dnia Kolejarza. Wcześniej w bibliotece dzieci zostały zapoznane z ciekawymi książeczkami i materiałami z czasopism o kolei i kolejarzach, następnie wychowawcy udali się z całą grupą na Dworzec. Plonem „wyprawy" stały się wykonane w bibliotece rysunki.

Uczestniczyliśmy w kilku konkursach. Za udział w plebiscycie *Złoty Wawrzyn dla twórcy, Złoty Wawrzyn dla biblioteki* nagrodę uzyskała Filia nr 7 (150 tysięcy) oraz indywidualną Irena Martuszewska (40 tysięcy).

Wypowiedzi naszych czytelników w konkursie *Moja lektura w czasie choroby* zostały wysoko ocenione. Znaleźli się oni wśród laureatów nagrody I, II, III stopnia oraz wśród osób wyróżnionych.

Jedna nagroda centralna przypadła nam w konkursie *Gdybym był pisarzem i malarzem.* Otrzymał ją czytelnik z F. 5.

Działania nasze spotkały się z żywym rezonansem społecznym. Największe wrażenie, jak mieliśmy okazję się przekonać, wywarły wystawy, szczególnie organizowane w F. 7 oraz zlokalizowane w bardzo ruchliwym miejscu, w witrynach F. 3 przy ul. Limanowskiego. Ekspozycje te odwiedzane były przez całe klasy ze szkół średnich. Budziły też zainteresowanie licznych przechodniów.

Przyciągały ludzi wyraziste plakaty i hasła, różnorodne ciekawe materiały, a także tematy trafiające w sedno zainteresowań społeczeństwa, jego trosk i bolączek. Dotyczy to głównie wystawy *Życie nieobecne*, na której znalazły się afisze, plakaty, ulotki, ukazujące tragizm wynikający z alkoholizmu i narkomanii, uzyskane z instytucji walczących z patologią społeczną. Czytelnicy podkreślali jej wstrząsającą wymowę i potrzebę tego typu działań.

Dużo satysfakcji przyniosły nam również spotkania autorskie i odczyty na tematy literackie. Większość z nich należała do bardzo udanych zarówno w ocenie czytelników, jak i prelegentów, którzy niekiedy byli zaskoczeni świetnym przygotowaniem słuchaczy. Do najsympatyczniejszych odbiorców naszych propozycji należeli uczniowie szkół podstawowych i średnich. Szczególnie wyróżniła się młodzież z Technikum Budowlanego, oczytana, myśląca, umiejąca formułować myśli i zadawać pytania.

Gdy mówimy o tym, co w ubiegłorocznych działaniach najbardziej cieszy, nie można pominąć konkursu *Moja lektura w czasie choroby*. Jego uczestnicy dziękowali za inicjatywę podjętą przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną. Podkreślali, jak wiele przeżyć przyniosło im pogłębione spojrzenie na literaturę, niezbędne, by wypowiedzieć się o przeczytanej książce na piśmie. Emocje towarzyszyły oczekiwaniu na rozstrzygnięcie konkursu. Wszystko to skutecznie odrywało od smutnych myśli o chorobie.

Halina Giżyńska

3. WILEŃSKIE CYMELIA W ZBIORACH WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ

Ocalone z zawieruchy wojennej, przewiezione w kuferkach repatriantów z Wileńszczyzny — książki, albumy, druki rzadkie — trafiły do zbiorów Biblioteki w formie daru, depozytu a bywało i spadku, zgodnie z ostatnią wolą ich właściciela. Różnorodny i przypadkowy zestaw książek i druków wileńskich uzupełniany był drogą zakupów w antykwariatach. Owa przypadkowość i dowolność zbioru nie umniejsza jego wartości, czyni go tym bardziej interesującym.

Dość powszechne obecnie zainteresowanie tematyką wileńską, ożywiony ruch turystyczny na trasie Olsztyn-Wilno skłania nas, bibliotekarzy do zaprezentowania ocalonych i przechowanych wydawnictw.

Powojenna oferta publikacji na ten temat nie jest bogata. Biblioteka posiada w zbiorach: dwa albumy fotograficzne współczesnego Wilna — *Vilnius* w języku litewskim (wyd. w 1985 r.), album kolorowych, doskonałej jakości zdjęć nowej i starej architektury miasta oraz

czarno-biały album fotograficzny zabytków starego miasta Wilna, również w języku litewskim (1969); wspomnienia wileńskie Stanisława Lorentza *Album wileńskie* (1986) oraz kilka prac naukowych i popularnonaukowych m.in: Małgorzaty Stolzman *Nigdy od ciebie miasto...* (wyd. w „Pojezierzu" 1987), Marcelego Kosmana *Uniwersytet Wileński* (1981), *Studia z dziejów Uniwersytetu Wileńskiego 1579—1979* (1979).

Najcenniejszą i najobszerniejszą publikacją z wydawnictw przedwojennych jest zarys monograficzny *Wilno i Ziemia Wileńska* (wyd. w 1930) zawierający zbiór prac wielu autorów m.in. Stanisława Cywińskiego *Literatura w Wilnie i Wilno w literaturze*, Marii Alexandrowiczowej *Dzieje Teatru Wileńskiego*, Adama Łysakowskiego *Biblioteki w Wilnie* i in.

Z cyklu *Cuda Polski*, przedwojennych monografii poświęconych krajoznawstwu ziem i miast II Rzeczypospolitej, zachował się tom *Wilno* Jerzego Remera (Poznań 1935) wydany bardzo starannie, zawierający heliograwiurowe fotografie Wilna i okolic, dedykowany Józefowi Piłsudskiemu. Książka miała być przewodnikiem — przyjacielem tych, którzy chcieli poznać miasto, jego historię, zabytki, ulice, zaułki. Inny przewodnik *Okolice Wilna* Stanisława Jarockiego (1935) z 23 ilustracjami i mapką zachęcał czytelników do dłuższych i krótszych wycieczek pieszych i koleją w okolice Wilna, podawał trasy wędrówek do Nowej Wilejki, Wilna, w góry Antokolskie, przytaczał legendy wileńskie, historię trockich karaimów.

Dopełnieniem wizerunku starego Wilna są reprodukcje albumowe miasta w akwarelach Franciszka Smuglewicza (1912) oraz komplet 15 fotografii Wilna z widokami Góry Zamkowej, Ostrej Bramy, kościołów wileńskich. Obszerne informacje o kościołach Wilna znajdzie czytelnik m.in. w *Przewodniku po Wilnie* Władysława Zahorskiego (1921) i w tegoż autora wcześniejszej pracy *Katedra Wileńska* (1904). Zainteresowanych problematyką wyznań religijnych kierujemy do następujących książek i dokumentów: Adama Ferdynanda Adamowicza *Kościół ewangelicko-luterański czyli augsburski w Wilnie* (1910), Eugeniusza Falkowskiego *Ustrój wileńskiego kościoła ewangelicko-reformowanego* (1936), Pawła Hulki-Laskowskiego *Wileński kościół Ewangelicko-Reformowany na tle reformacji i kultury polskiej* (1936), druk Wileńskiego Urzędu Wojewódzkiego (mat. powiel.), *Żydowskie organizacje polityczne i wyznaniowe na terenie woj. Wileńskiego* (1938).

Ciekawym przyczynkiem do badań nad historią klasztorów jest

książka ks. Władysława Sarny *Wizytki wileńskie w Jaśle* opisująca na podstawie kronik klasztornych zmienne koleje losu wileńskiego klasztoru wizytek.

Druki ulotne w rodzaju informatorów, reklam, okolicznościowych publikacji wydanych z okazji ważniejszych wydarzeń w życiu Wilna międzywojennego, dostarczają wiele informacji o codziennym bytowaniu wilnian, handlu, przemyśle, rolnictwie, działalności społecznych stowarzyszeń. W informatorze z III Międzynarodowych Targów Futrzarskich w Wilnie w 1937 r. odczytujemy autogram ówczesnego wicepremiera i Ministra Skarbu Eugeniusza Kwiatkowskiego skierowany do mieszkańców wileńszczyzny i Polaków w ogóle „Inicjatywa i wytrwałość w pracy są zawsze główną dźwignią gospodarczego postępu..."

Wydawcą wielu książek poświęconych Wilnu był Magistrat m. Wilna, np. *Zarys dziejów Wilna* Iwo Jaworskiego (1929). Ogromne zasługi edytorskie wniosła też zasłużona i znana poza granicami Wilna i Litwy — oficyna drukarska i księgarnia Józefa Zawadzkiego. Nakładem i drukiem tejże ukazała się np. monografia *Wilno od początków jego do roku 1750* Józefa Ignacego Kraszewskiego (1840) zawierająca poczet książąt i królów i plan Wilna z ok. r. 1550.

Filologów zainteresuje być może praca Stefana Rosiaka pt. *Księgarnia E. Orzeszkowa i S-ka w Wilnie 1879—1882* opisująca działalność księgarską i wydawniczą E. Orzeszkowej i jej starania o utworzenie polskiej biblioteki publicznej jako części składowej księgarni. Zarys historyczny *Szubrawcy w Wilnie (1817—1822)* Józefa Bielińskiego (wyd. nakładem Korwina w 1910 r.) dokumentuje działalność stowarzyszenia wileńskiej inteligencji i ziemiaństwa, kodeks Towarzystwa, ludzi z nim związanych. Jedno z prawideł kodeksu szubrawskiego wadą i przywarą dla społeczności bardzo szkodliwą nazywa „fałszywe mniemanie jakoby można być obywatelem światłym i do urzędów prawo mającym, nie zajmując się nigdy w życiu ksiąg czytaniem, nie szukając ciągle w nich oświecenia się".

Zachowało się kilka prac dokumentujących dzieje Uniwersytetu Wileńskiego i Biblioteki Uniwersyteckiej. Najwcześniejszą monografią jest *Dawna Akademia Wileńska próba jej historyi od założenia w roku 1579 do ostatecznego jej przekształcenia w roku 1803* autorstwa Michała Balińskiego (wydana w Petersburgu w 1862 roku). W setną rocznicę reformy Uniwersytetu Wileńskiego ukazała się nakładem Wydawnict-

wa Macierzy Polskiej we Lwowie praca Ludwika Tura *Uniwersytet Wileński i jego znaczenie.*

Historyków a także bibliotekarzy zainteresują zapewne wydawnictwa Biblioteki Publicznej i Uniwersyteckiej w Wilnie: Michała Brensztejna *Biblioteka Uniwersytecka w Wilnie* (1925) oraz *Regulamin Biblioteki Publicznej i Uniwersyteckiej* z 1925 roku, wydrukowany w 1000 egz. numerowanych (egzemplarz w zbiorach WBP nosi numer 1).

Wymienione powyżej tytuły unikalnych już dziś książek i druków wileńskich stanowią tylko część zbioru, którego uzupełnieniem jest literatura pamiętnikarska (np. pamiętnik wileńskiego lekarza, poety, masona — Stanisława Morawskiego a także Czesława Jankarskiego, Józefa Borodzicza i in.) druki ulotne (oryginały i odbitki ksero) oraz czasopisma *(Ateneum Wileńskie)*. Zbiory udostępniane są w Czytelni Biblioteki Głównej WBP na Starym Mieście.

Izabela Syrojć

4. MIESIĄC KSIĄŻKI I PRASY ROLNICZEJ — 1989 R.

Luty, tradycyjnie związany z działalnością kulturalno-oświatową w zakresie upowszechnienia książki i prasy rolniczej jest szczególną okazją do wymiany doświadczeń wśród osób i środowisk tym zainteresowanych.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego w Bęsi w konsultacji z Wydziałem Rolnictwa, Gospodarki Żywnościowej i Leśnictwa w Olsztynie, wzorem lat ubiegłych opracowały wytyczne uwzględniające różne możliwości popularyzacji literatury rolniczej z podaniem adresów prelegentów oferujących swe usługi na rzecz upowszechnienia wiedzy rolniczej. Wojewódzka Biblioteka Publiczna wzięła na siebie obowiązki koordynacji odczytów i spotkań z popularyzatorami wiedzy rolniczej i redaktorami czasopism fachowych spoza województwa. Ponadto wystąpiła do organizacji i instytucji rolniczych w Olsztynie z prośbą o pomoc w sfinansowaniu spotkań i odczytów. W odpowiedzi na konto WBP wpłynęły pieniądze od 3 adresatów: Oddziału Wojewódzkiego Polskiego Związku Działkowców — 18 tys. zł, Zarządu Wojewódzkiego ZSMP — 15 tys. zł,

Wojewódzkiego Ośrodka Postępu Rolniczego 50 tys. zł. Samochody niezbędne do zapewnienia prelegentom dojazdu na spotkania do poszczególnych miejscowości, poza Wojewódzką Biblioteką Publiczną, zapewniły: Urząd Wojewódzki, WOPR, WZKR, ZW ZMW.

Wyniki upowszechnienia literatury rolniczej podczas obchodów Miesiąca Książki i Prasy Rolniczej są jak zawsze zależne od stopnia zaangażowania się poszczególnych środowisk. Przy niektórych urzędach miast i gmin wznowiły działalność lub ukonstytuowały się co najmniej 3-osobowe zespoły ds. obchodów MKiPR. Opracowane zostały odpowiednie programy działalności gminnych inspektorów doradztwa rolniczego i bibliotekarzy, aktywu młodzieżowego i społecznego, kół gospodyń wiejskich, klubów i księgarń. Placówki kulturalno-oświatowe i służba rolna zadbały o reklamę wystaw i imprez rolniczych poprzez hasła, plakaty, fotogazetki. W niektórych gminach, jak wynika z nadesłanych informacji, zorganizowano imprezy inaugurujące Obchody. Np. w Reszlu, w lokalu MGBP, w inauguracyjnej prelekcji nt. „Bezpieczeństwo i higiena pracy w rolnictwie" uczestniczyli zainteresowani rolnicy z całej gminy. W Górowie Ił. obchody Miesiąca Książki i Prasy Rolniczej zapoczątkowano Olimpiadą Wiedzy Rolniczej, w której wzięło udział 34 młodych rolników z terenu gminy oraz wystawą książek „Nowości wydawnicze PWRiL", połączone z kiermaszem książek rolniczych i loterią książkową.

W gminie Piecki już pod koniec stycznia przy Referacie Rolnictwa Urzędu Gminy ukonsytuował się trzyosobowy zespół ds. Obchodów Miesiąca Książki i Prasy Rolniczej. Przy okazji szkoleń rolników we wsiach: Prusinowo, Cierzpięta, Nawiady, Krutyński Piecek, Mojtyny, Stare Kiełbonki organizowano wystawki, przeglądy książek, broszur i artykułów z czasopism rolniczych. Pod koniec miesiąca w GOK w Pieckach zorganizowana została wystawa pod tytułem „Najnowsze propozycje Państwowego Wydawnictwa Rolniczego i Leśnego" z okazji uroczystej narady Gminnego Zespołu Doradztwa Rolniczego.

Podstawową formą popularyzacyjną książki rolniczej m.in. w mieście i gminie Nidzica były wystawy i wystawki książek (21 ogółem). Organizowano je w bibliotekach, klubach, świetlicach przy okazji różnych spotkań z rolnikami.

Ponadto w Nidzicy z inicjatywy MGBP i Spółdzielni Ogrodniczo-Pszczelarskiej odbył się cykl prelekcji dla plantatorów i działkowiczów na tematy: uprawa owoców jagodowych i warzyw, uprawa

truskawek, malin, porzeczek oraz kalafiora dla potrzeb przetwórstwa.

O interesujących szkoleniach dla rolników sygnalizują sprawozdania z dziesięciu gmin w województwie. M.in. w gminie Gietrzwałd prowadzono kurs chemizacji rolnictwa, w gminie Lubawa szkolono rolników w zakresie: wykorzystania pszenżyta w żywieniu trzody chlewnej, uprawy roślin motylkowych, ochrony zbóż, okopowych i roślin itp., w gminie Jeziorany, oprócz szkoleń dla rolników w poszczególnych wsiach, odbyły się dwa kursy dla 80 osób (rolników indywidualnych i z zakładów uspołecznionych) również na temat chemizacji rolnictwa.

W miastach dominowały tematy związane z zainteresowaniami działkowiczów, a na wsi i PGR — z uprawą i ochroną zbóż, agrotechniką, trzodą chlewną.

Znaczne ożywienie na wsiach wywołały spotkania z redaktorami „Naszej Wsi" i „Gospodyni". Zespół redakcyjny tygodnika „Nasza Wieś" odbył dwa spotkania: we wsi Majdany Wielkie gm. Miłomłyn i w Prątnicy gm. Lubawa. Redaktorki „Gospodyni" w miejscach spotkań (najczęściej z KGW) mówiły o problemach współczesnej gospodyni wiejskiej. Odbyły ogółem 10 spotkań z zainteresowanymi czytelniczkami i sympatyczkami. W relacji ze spotkania, z red. nacz. „Gospodyni" Renatą Sławińską, które się odbyło we wsi Kalnik gm. Morąg czytamy: „Spotkanie to stało się wydarzeniem na tej wsi. Członkinie Koła Gospodyń Wiejskich bardzo aktywnie włączyły się do pracy, aby spotkanie odbyło się w serdecznej atmosferze. Przygotowały odświętny wystrój świetlicy wiejskiej. Urządziły piękną wystawę prac i robótek ręcznych. Bibliotekarka przygotowała dużą wystawę książek i czasopism rolniczych „Książka dla każdego rolnika..." Oprawę plastyczną wystawy przygotowała nauczycielka miejscowej szkoły. Udział w spotkaniu wzięło około 200 osób. Wszystkie ugoszczono doskonałymi ciastkami, a Panią redaktor zaproszono jeszcze na degustację potraw bezmięsnych. Uczestnicy spotkania wynieśli wiele wiadomości o pracy redakcji oraz o sprawach nurtujących wszystkich rolników".

Dwukrotnie odwiedził olsztyńskie jako prelegent autor poradnika dla działkowców: „W ogrodzie i na działce" — Witold Lenkiewicz. O warzywnictwie i biodynamice na działce mówił w 12 miejscowościach, m.in. w Reszlu, Szczytnie, Biskupcu, Kozłowie i Dźwierzutach.

Dużym powodzeniem słuchaczy cieszyły się również prelekcje

specjalistów z zakresu rolnictwa z Olsztyna i Bęsi: mgr inż. Marii Szarek, dr inż. Danuty Koterowej, dr inż. Alicji Dokurno, mgr inż. Ewy Cyronek.

W skali wojewódzkiej (bez danych z 5 gmin: Bisztynek, Dywity, Grunwald, Olsztynek, Świętajno) odbyły się 24 spotkania z redaktorami czasopism fachowych, 120 prelekcji, blisko 40 przeglądów książek i czasopism, 20 pogadanek. Z inicjatywy Polskiego Związku Działkowców przeprowadzono w Olsztynie dla przeszło 70 osób cykl odczytów na temat biodynamicznej uprawy roślin. W ramach popularyzacji zawodu rolnika oraz problemów ochrony przyrody i środowiska biblioteki zorganizowały 19 lekcji bibliotecznych i 3 wycieczki, w tym (gm. Dąbrówno) jedną do rolnika celem zapoznania grupy dzieci z nowoczesną hodowlą trzody chlewnej. Ponadto dla dzieci z klas najmłodszych bibliotekarze i nauczyciele w gminach: Lubawa, Iława, Biskupiec, Dobre Miasto, Mrągowo, Zalewo, Dąbrówno, Miłakowo, Stawiguda zorganizowali konkursy rysunkowe o tematyce wiejskiej: „Praca kobiety wiejskiej", „Ogródek przydomowy", „Gospodarstwo moich rodziców"„„Jakie znasz zwierzęta domowe" itp.

W skali wojewódzkiej dla młodzieży szkolnej i pozaszkolnej organizowane były eliminacje „Olimpiady Wiedzy Rolniczej" ZSMP. Finał rozegrany został w Bęsi. Uczestniczyło w nim 41 osób, mimo iż uprawnienia do udziału w finale uzyskało 125 uczestników eliminacji.

W lokalach bibliotecznych i na zewnątrz (w urzędach, świetlicach, klubach) przy okazji odczytów, zebrań, szkoleń, zorganizowano przeszło 450 wystaw i wystawek książkowych, ekspozycji broszur, ulotek i czasopism WOPR i Polskiego Związku Działkowców.

Nowatorstwo w ogródkach działkowych i rolnictwie m.in. chęć zastosowania biodynamiki przy uprawie roślin wymaga teoretycznej podbudowy i praktycznego zastosowania. Okazjonalna wymiana doświadczeń ukierunkowana tematycznie na szkoleniach, zebraniach, odczytach sprzyja rozwiązaniu problemów w wielu gospodarstwach rolnych. Zbiorowy wysiłek popularyzatorów wiedzy rolniczej w poszczególnych gminach jest zjawiskiem bardzo pozytywnym w naszym województwie, niestety nie wszędzie. Są gminy, w których zainteresowanie upowszechnieniem literatury rolniczej jest skromne, przejawem czego są jeszcze zbyt często puste krzesła na szkoleniach i odczytach.

Henryk Jakubiec

5. BESTSELLERY W OLSZTYŃSKICH BIBLIOTEKACH

Sieć biblioteczna Olsztyna liczy 26 bibliotek publicznych, obsługujących ponad 46 tys. czytelników, którzy poszukują przede wszystkim atrakcyjnych nowości. Zestawienie poniższe prezentuje bestsellery, które w 1988 roku wpłynęły do naszych bibliotek. Podajemy również liczbę uzyskanych dla bibliotek egzemplarzy. Pozwoli to zorientować się czy i kiedy czytelnicy będą mogli zrealizować swoje potrzeby czytelnicze.

1. Beck Józef
OSTATNI RAPORT / Józef Beck. — Warszawa, 1987
Trzy prace Becka napisane w okresie internowania w Rumunii. Przedstawiają politykę międzynarodową lat 1926—1939 i działalność Becka na stanowisku ministra spraw zagranicznych.
1 egz.

2. Christiane F.
MY, DZIECI Z DWORCA ZOO / Christiane F. — Warszawa, 1987
Wstrząsający pamiętnik nieletniej narkomanki. Piętnastolenia dziewczyna z Berlina Zachodniego zdaje szokujące relacje, które porażają i przerażają.
33 egz.

3. Dąbrowska Maria
DZIENNIKI / Maria Dąbrowska. — Warszawa, 1988. — T.1—5
Dzienniki zawierają ważne wydarzenia, w których uczestniczyła autorka. Podają fakty z życia pisarki i jej znajomych. Ukazują problemy polityczne i społeczne kraju, życie środowiska literackiego.
20 egz.

4. Dmowski Roman
POLITYKA POLSKA i ODBUDOWANIE PAŃSTWA / Roman Dmowski. — Warszawa, 1988. — T.1—2
Jest to pamiętnik polityczny obejmujący okres I wojny światowej i konferencji pokojowej w Paryżu. Obszerna historia ruchu narodo-

wo-demokratycznego, którym kierował autor. Aneksy zawierające dokumenty z lat 1914—1919. Książkę wznowiono po raz pierwszy od 50 lat.

2 egz.

5. DZIEJE POLSKI W MALARSTWIE I POEZJI / Wybór i koment. Janusz Wałek. — Warszawa, 1987

Jest to album ukazujący najważniejsze wydarzenia historyczne naszego kraju na obrazach polskich malarzy. Zamieszczone w nim wiersze są poetycką wizją dziejów Polski.

2 egz.

6. Eco Umberto

IMIĘ RÓŻY / Umberto Eco. — [Wyd. 2]. — Warszawa, 1988

Pozory klasycznego kryminału, osadzonego w późnym średniowieczu, na włoskiej Ziemi. W starym opactwie ma odbyć się ważne spotkanie polityczno-religijne. Tymczasem ginie jeden z mnichów. Śledztwo prowadzi angielski franciszkanin. Klucz do rozwiązania zagadki znajduje się w bibliotece.

17 egz.

7. Eliade Mircea

MAJTREJI / Mircea Eliade. — Warszawa, 1988

Książkę uznano za najcenniejszą i najbardziej interesującą w dorobku literackim światowej sławy filozofa i socjologa rumuńskiego. Została przetłumaczona na wiele języków. Są to dzieje miłości Hinduski i Europejczyka na tle ich kultur i obyczajów.

9 egz.

8. Gorbaczow Michaił

PRZEBUDOWA I NOWE MYŚLENIE DLA NASZEGO KRAJU I DLA CAŁEGO ŚWIATA / Michaił Gorbaczow. — [Wyd. 2]. — Warszawa, 1988

Książka zapowiada gruntowną zmianę życia politycznego, publicznego i kulturalno-moralnego narodów ZSRR.

12 egz.

9. Grünberg Karol
ADOLF HITLER : BIOGRAFIA Führera / Karol Grünberg. — Warszawa, 1988

Monografia przedstawiająca poglądy i osobowość Hitlera ze szczególnym uwzględnieniem okresu II wojny światowej i stosunku führera do spraw polskich.

7 egz.

10. Konwicki Tadeusz
BOHIŃ / Tadeusz Konwicki. — Warszawa, 1988

Bohaterką powieści jest babka pisarza — Helena Konwicka — właścicielka majątku Bohiń. Autor przedstawia jej los oraz stosunki polsko-żydowsko-litewsko-rosyjskie na Litwie po powstaniu styczniowym.

40 egz.

11. Kuśniewicz Andrzej
NAWRÓCENIE / Andrzej Kuśniewicz. — Kraków, 1987

Autor porusza problem stosunków polsko-żydowskich przed I wojną światową i w okresie międzywojennym.

8 egz.

12. Lepecki Mieczysław
PAMIĘTNIK ADIUTANTA MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO / Mieczysław Lepecki. — Warszawa, 1987

Jest to pamiętnik majora Lepeckiego, który był adiutantem Piłsudskiego od jesieni 1931 r. do maja 1935 r., dotyczący schyłku życia marszałka.

22 egz.

13. Newerly Igor
ZOSTAŁO Z UCZTY BOGÓW / Igor Newerly. — Warszawa, 1988

Wspomnienia pisarza z lat 1915—1923, które spędza w Rosji jako młody chłopiec. Zjawiska tych czasów mają wpływ na kształtowanie jego osobowości, powodują także rozterki i rozczarowania.

40 egz.

14. Orwell George
ROK 1984 / George Orwell. — Warszawa, 1988
Satyra polityczna przedstawiająca bunt Winstona Smitha przeciw potężnej machinie państwowej, który kończy się niepowodzeniem. Ukazuje świat oparty na przemocy, nienawiści i strachu.
15 egz.

15. Pastusiak Longin
PREZYDENCI : STANY ZJEDNOCZONE OD JERZEGO WASZYNGTONA DO RONALDA REAGANA / Longin Pastusiak. — Warszawa, 1988. — T. 1—3.
Biografie przywódców Stanów Zjednoczonych.
6 egz.

16. Pu Yi
BYŁEM OSTATNIM CESARZEM CHIN / Pu Yi. — Łódź, 1988.— T.1—2
Autobiografia ostatniego cesarza z dynastii Tsing. Ukazuje okres od upadku monarchii do pobytu byłego władcy w maoistowskim więzieniu.
60 egz.

17. Tuchman Barbara W.
TELEGRAM ZIMMERMANNA / Barbara W. Tuchman. — Warszawa, 1988
Sensacyjna książka opowiadająca o kulisach zdarzeń wiosny 1917 r., które miały wpływ na politykę zagraniczną Stanów Zjednoczonych Ameryki.
36 egz.

18. Suchodolska Maria, Suchodolski Bogdan
POLSKA : NARÓD A SZTUKA : DZIEJE POLSKIEJ ŚWIADOMOŚCI NARODOWEJ I JEJ WYRAZ W SZTUCE / Maria i Bogdan Suchodolscy. — [Wyd. 2]. — Warszawa, 1988
Autorzy ukazują różnoraką rolę sztuki w życiu narodu i jej powiązania z treściami narodowej świadomości. Album bogato ilustrowany.
2 egz.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna

19. Wyszyński Stefan
Zapiski więzienne / Stefan Wyszyński. — Paris, 1982
Dziennik Stefana kardynała Wyszyńskiego Prymasa Polski prowadzony od września 1953 r. do października 1956 r.
1 egz.
Maria Grzelak

6. SPRAWOZDANIE
Zarządu Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Olsztynie za okres od 7 lutego 1985 do 8 lutego 1989 roku

Władze Zarządu Okręgu
Okręgowy Zjazd Delegatów w dn. 7 lutego 1985 r. powołał na przewodniczącą ZO SBP w Olsztynie kol. Danutę Konieczną, skład Zarządu Okręgu w liczbie 7 osób, Okręgową Komisję Rewizyjną — 4 osoby, Okręgowy Sąd Koleżeński — 3 osoby.

Zarząd Okręgu ukonstytuował się następująco: Prezydium: wiceprzewodnicząca — kol. Barbara Ochranowicz, wiceprzewodniczący — kol. Marian Filipkowski, sekretarz — kol. Wanda Odojewska, skarbnik — kol. Celina Witkowska. Członkami ZO zostali: kol. kol. Krystyna Kozłowska, Halina Giżyńska-Burakowska, Romuald Aramowicz.

Skład Okręgowej Komisji Rewizyjnej przedstawiał się następująco: kol. Grażyna Caruk-Krysiak — przewodnicząca, kol. Teresa Pepłowska — wiceprzewodnicząca, kol. Irena Suchta — członek, kol. Janina Malarz — członek.

Przewodniczącą Okręgowego Sądu Koleżeńskiego została wybrana kol. Irena Grabowska, członkami kol. Wanda Dąbrowska i Teresa Marchwicka.

W ciągu kadencji Zarząd zmuszony był dokonać dwukrotnie zmian w swoim składzie. W 1987 r. z powodu wyjazdu z Olsztyna kol. W. Odojewskiej, pełniącej funkcję sekretarza ZO, na funkcję tę została wybrana kol. Elżbieta Borkowska.

Ponadto 2 lutego 1988 r. na członków ZO zostały dokooptowane 3 osoby: kol. kol. Jadwiga Humieńczuk, Zofia Rakowska, Danuta Szałanda.

Nastąpiła również zmiana w składzie Komisji Rewizyjnej. Z powo-

du wystąpienia ze Stowarzyszenia w 1986 r. kol. G. Caruk-Krysiak na przewodniczącą Komisji została powołana kol. I. Suchta; na członka Komisji dokooptowana została kol. Ewa Barczak.

Sprawy organizacyjne

W okresie sprawozdawczym na terenie Okręgu olsztyńskiego działało 11 kół. Były to koła w Bartoszycach, Biskupcu, Dobrym Mieście, Kętrzynie, Lidzbarku Warm., Morągu, Mrągowie, Nidzicy, Olsztynie, Ostródzie i Szczytnie.

Stan liczbowy członków SBP Okręgu olsztyńskiego na koniec 1988 roku wynosił 389 osób.

Do najliczniejszych kół należały koła w Olsztynie, Szczytnie (Olsztyn — 1988 r. — 126 członków, Szczytno — 1988 r. — 38 członków) i Kętrzynie (1988 r. — 36 członków).

W okresie sprawozdawczym można było zauważyć stopniowy wzrost liczby członków SBP Okręgu olsztyńskiego. W pewnym stopniu przyczyniły się do tego starania Zarządu Głównego o umożliwienie członkom SBP zakupu 4-tomowej Encyklopedii PWN. W porównaniu z rokiem 1984, kiedy to stan członków na dzień 31 grudnia 1984 r. wynosił 301 osób, w ciągu minionych czterech lat liczba członków wzrosła o 88 osób.

ZO utrzymywał stały kontakt z kołami przez zapraszanie przedstawicieli kół na coroczne zebrania plenarne Zarządu, spotkania z kołami w terenie, udział przedstawicieli kół w imprezach organizowanych przez Zarząd Okręgu.

Do spotkań przedstawicieli ZO z kołami w terenie należy zaliczyć wizyty w Kętrzynie (22 II 1985 r., 25 V 1988), Lidzbarku Warm. (15 X 1986), Mrągowie (20 X 1986), Bartoszycach (29 V 1987), Ostródzie (21 XI 1987), Morągu (14 IX 1987), Szczytnie (16 XII 1987). Były one m.in. połączone z imprezą, która odbywała się z udziałem danego koła (40-lecie biblioteki, otwarcie nowych placówek bibliotecznych, jubileusze pracy bibliotecznej członków SBP itp.).

Członkowie Prezydium ZO (kol. kol. D. Konieczna i M. Filipkowski) odbyli kilka spotkań z władzami miasta i województwa. Miały one miejsce przede wszystkim w roku 1985, rozpoczynającym kadencję Zarządu. Były to spotkania z wicewojewodą olsztyńskim mgr. Janem Chudym, sekretarzem Wydz. Nauki KW PZPR tow. Andrzejem Nowakiem i dyr. Wydz. Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego

w Olsztynie mgr. Bolesławem Karpowiczem. Należy przy tym zaznaczyć, że przez cały okres trwania kadencji utrzymywano stały kontakt z Wydz. Kultury i Sztuki, przede wszystkim z mgr Elżbietą Sikorską, która brała udział w wielu imprezach bibliotekarskich, organizowanych przez SBP oraz okazywała wiele sympatii i pomocy dla naszego Stowarzyszenia.

ZO utrzymywał również kontakt z Dyrekcją „Domu Książki", dzięki czemu udało się m.in. ułatwić zakup bibliotekarzom niektórych cennych książek.

Stałe kontakty utrzymywano z Dyrekcją Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie, dyrektorem Biblioteki ART i innymi bibliotekami Olsztyna oraz Zakładem Bibliotekoznawstwa WSP w Olsztynie.

Członkowie ZO uczestniczyli w wielu imprezach, odbywających się zarówno w kraju, jak i w Olsztynie oraz w woj. olsztyńskim.

M.in. kol. D. Konieczna i kol. M. Filipkowski w 1986 roku uczestniczyli w seminarium nt. „Miejsce bibliotek w socjalistycznej edukacji społeczeństwa", zorganizowanym w Warszawie przez Ogólnopolski Zespół Partyjny Bibliotekarzy, a w 1987 r. w ogólnopolskiej naradzie na temat czasopism bibliotekarskich, zorganizowanej przez ZG i ZO SBP w Gdańsku.

Przedstawiciele naszego środowiska bibliotekarskiego, w tym przewodnicząca ZO, wzięli również udział w IX Zjeździe Bibliotekarzy w Warszawie w dniach 20—22 X 1987 r.

Działalność merytoryczna

Do głównych kierunków i form działania ZO w minionej kadencji należy zaliczyć następujące imprezy:

1. Organizacja stałego konkursu im. E. Sukertowej-Biedrawiny na najlepszą pracę magisterską z zakresu bibliotekoznawstwa. Konkurs rozpoczęty w 1979 r. był zorganizowany w roku 1985, 1986 i 1987. W 1988 r. ze względu na małą liczbę zgłoszonych prac, konkurs nie został rozstrzygnięty. Współorganizatorami byli: Wydz. Kultury i Sztuki Urzędu Woj. w Olsztynie, Woj. Biblioteka Publiczna i Zakład Bibliotekoznawstwa WSP. Laureatkami pierwszych nagród były: w 1985 r. — mgr Elżbieta Żukowska, w 1986 — mgr Celina Sienkiewicz, w 1987 — mgr Jolanta Gałecka.
2. Obchody Woj. Dnia Bibliotekarza rozpoczęte w Okręgu olsztyńskim w 1961 r. jako stała impreza integrująca środowisko bibliotekarskie,

organizowana w Dniach Oświaty, Książki i Prasy. W okresie kadencji obejmującej lata 1985—1988 Dzień ten był obchodzony w Kętrzynie (22 V 1985), Iławie i w Jaźdźówkach k. Iławy (21 V 1986 r.), Olsztynie (27 V 1987 r.) i Reszlu (18 V 1988 r.). Uczestniczyli w nim bibliotekarze różnych sieci z całego województwa oraz zaproszeni goście.

Program tych imprez obejmował zazwyczaj zwiedzanie bibliotek i zabytków danego miasta, wręczenie nagród w konkursie im. E. Sukertowej-Biedrawiny, odczyty i prelekcje (m.in. dr M. Grabowskiej w Kętrzynie, dr K. Piskuły w Jaźdźówkach i mgr B. Wieczorek w Olsztynie) oraz spotkania towarzyskie. Współorganizatorami obchodów Dnia Bibliotekarza były Koła SBP w Kętrzynie i w Olsztynie.

3. Kolejną stałą formą działalności ZO była organizacja przy współudziale Koła Miejskiego SBP w Olsztynie Spotkań Młodych Bibliotekarzy. Spotkania takie zostały zorganizowane w Olsztynie w 1985 r. (z udziałem 45 osób z Olsztyna i woj. olsztyńskiego) i w 1988 r. (z udziałem 37 osób). Program spotkań przewidywał zapoznanie młodych pracowników bibliotek z działalnością SBP oraz zwiedzanie bibliotek Olsztyna.

4. W okresie kadencji zorganizowana została w dn. 19—21 VI 1986 r. autokarowa wycieczka szkoleniowo-turystyczna do Białegostoku. Program wycieczki obejmował zapoznanie się z wybranymi bibliotekami Białegostoku, zwiedzanie Puszczy Białowieskiej oraz Szlaku Tatarskiego. W wycieczce wzięło udział 51 osób. W zorganizowaniu tej imprezy pomógł ZO SBP w Białymstoku.

5. Ważną imprezą, zorganizowaną przez ZO w dn. 19—20 XI 1986 r. była ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Bibliotekarze w służbie książki". Uczestniczyło w niej ok. 200 osób, z Olsztyna, woj. olsztyńskiego i kraju. Referaty wygłoszone na konferencji zostały wydane drukiem przez Wydawnictwo WSP w Olsztynie („Bibliotekarze w służbie książki". Red. nauk. D. Konieczna. Olsztyn 1988).

Zorganizowane zostało również seminarium (połączone z wystawą) dn. 2 XII 1987 r. z udziałem prof. M. Dembowskiej, członka honorowego SBP, poświęcone 70-leciu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. W czasie seminarium prof. M. Dembowska podzieliła się uwagami nt. działalności SBP w latach 50-tych i 60-tych, a kol. D. Konieczna wygłosiła prelekcję pt. „Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich na Warmii i Mazurach w latach 1950—1987".

6. Stałą formą pracy ZO była organizacja odczytów dotyczących problematyki bibliotekarstwa i informacji naukowej. W okresie spra-

wozdawczym, na zaproszenie ZO wygłosiło odczyt 10 osób. Były to m.in. spotkania z mgr. M. Lenartowicz, dr. K. Beratanowiczem (1986 r.), mgr M. Brykczyńską i R. Kozłowskim (1987 r.) dr W. Pindlową, dr M. Grabowską i mgr I. Suszko-Sobiną (1988 r.)

Odznaczenia

W okresie sprawozdawczym, na wniosek ZO zostały przyznane naszym członkom odznaczenia państwowe. Otrzymali je: kol. Małgorzata Gertruda Rutyna — Złoty Krzyż Zasługi, kol. Celina Witkowska — Srebrny Krzyż Zasługi i kol. Danuta Kaczmarek — Brązowy Krzyż Zasługi.

Zostały również przyznane Odznaki Honorowe SBP. Otrzymały je: kol. kol. H. Giżyńska-Burakowska, I. Bałajewicz, J. Malarz, S. Badowska, C. Witkowska.

Członkowie SBP otrzymali również nagrody pieniężne, przyznawane przez Dyrektora Wydz. Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie oraz nagrody z Funduszu Literatury, zgłaszane do Ministerstwa Kultury i Sztuki przez ZG SBP na wniosek Zarządu Okręg SBP w Olsztynie.

Danuta Konieczna
przewodnicząca ZO SBP

II. LUDZIE Z KRĘGU KSIĄŻKI

NAJWAŻNIEJSZA JEST KONCEPCJA DZIAŁANIA

Rozmowa z dyrektorem Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Olsztynie mgr. Marianem Filipkowskim

Należy Pan do osób wyjątkowo zaangażowanych, można powiedzieć zrośniętych z zawodem bibliotekarskim. Co o tym zadecydowało?

Początki moich związków z bibliotekarstwem sięgają 1953 r. Wówczas jako uczeń X klasy liceum dla pracujących szukałem jakiegoś zajęcia. Tak się złożyło, iż zostałem zatrudniony na stanowisku instruktora ds. upowszechniania czytelnictwa w Bibliotece Powiatowej w Piszu. Zacząłem od poznawania terenu. Naprawiłem służbowy rower i jeździłem od wsi do wsi, od chaty do chaty, spotykałem się z ludźmi, odwiedzałem biblioteki gminne i punkty biblioteczne i udzielałem im, na miarę moich możliwości, pomocy. W tym okresie rozgrywał się IV etap konkursu czytelniczego, w którym Pisz zdobył wysoką pozycję (w początkowej fazie znalazł się na I miejscu w kraju). Pracując ukończyłem szkołę średnią. Po zdaniu matury wybrałem się do Olsztyna, gdzie spotkałem się z p. Teresą Pepłowską, wówczas dyrektorem WBP. Po krótkiej rozmowie p. dyrektor oświadczyła: „To teraz pojedziesz do Jarocina". Nie było dyskusji, znalazłem się w Państwowym Ośrodku Kształcenia Bibliotekarzy. I to już definitywnie przesądziło o moich dalszych losach. Przyznaję, iż coś z pedagoga zawsze we mnie „siedziało". Jako instruktor czułem się w swoim żywiole, ale brakowało mi znajomości warsztatu i metodyki pracy z czytelnikiem. Po edukacji zdobytej w bibliotekarskiej „Sorbonie" luka ta została wypełniona.

WBP Olsztyn

Pierwszą biblioteką, którą zorganizowałem już jako fachowiec była GBP w Rucianem. Została ona przygotowana zgodnie z wszelkimi wymogami (przyzwoite wyposażenie, zbiory, katalogi). Uroczyste otwarcie powiązane było z akcentem upowszechnienio-

wym. Owocowała metodyka z Jarocina. Wywiezione stamtąd konspekty (wieczory literackie, pogadanki, konferencje czytelnicze) ogromnie mi pomagały. Realizowałem je w podopiecznych bibliotekach.

Z Pisza przeniosłem się do Ełku. „Ściągnął" mnie tam kierownik PBP w Grajewie. Po jego odejściu zostałem kierownikiem tej biblioteki (1.01.1959). W Grajewie jeszcze bardziej rozwinąłem pracę popularyzacyjną. Byłem wtedy słuchaczem Studium Kulturalno-Oświatowego w Warszawie. Zapraszałem ciekawych ludzi m.in. Stanisława Strumph-Wojtkiewicza, Witolda Kozaka, Mikołaja Kozakiewicza, Stefana Starczewskiego, Jana Żabińskiego, Pawła Jasienicę i in. Dużo interesujących kontaktów nawiązywałem w sposób, na który obecnie już bym się nie zdobył. Tak np. adres Jasienicy znalazłem w książce telefonicznej przebywając w Warszawie na zajęciach Studium. Następnie poszedłem do niego do domu i zaprosiłem na spotkania. Były to niezapomniane chwile. Jasienica, cudowny, mądry, wspaniały człowiek, w ciągu kilku dni gościł w różnych miejscowościach powiatu grajewskiego, mniejszych i większych, spotykał się z czytelnikami w lokalach publicznych i mieszkaniach prywatnych. Wszędzie serdecznie przyjmowany przez mieszkańców, a także przedstawicieli władz.

Do tej pory z wielkim sentymentem wspomina się organizowane przez Pana Braniewskie Dni Literatury Regionalnej. Jak do nich doszło?

Gdy w 1964 r., skłoniony przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną, powróciłem na teren woj. olsztyńskiego i objąłem kierownictwo PBP w Braniewie, zorientowałem się, że społeczeństwo mało wie o regionie, który zamieszkuje i że istnieje zainteresowanie tematem. Podjąłem próbę rozszerzenia wiedzy o tych ziemiach. Zacząłem od odświeżenia wcześniej zawartej znajomości z dr. Władysławem Gębikiem i Marią Zientarą-Malewską. Dr Gębik, zapalony regionalista, widząc moje dobre chęci ułatwiał mi kontakty z pisarzami i znawcami dziejów Warmii i Mazur, a często także wspierał finansowo, sięgając do kiesy Klubu Literatury Regionalnej.

Spotkania przygotowywane były bardzo pieczołowicie. Włożony trud zaczął owocować. Nasze działania wywołały zainte-

resowanie szkół, organizacji, zakładów pracy, a także prasy,najpierw lokalnej a później również centralnej.

Tak zrodziły się Braniewskie Dni Literatury Regionalnej.

Powodzenie Dni spowodowało rozszerzenie ich formuły i zainicjowanie Gromadzkich Dni Literatury Regionalnej. Tak więc objęliśmy naszą działalnością każdą wieś, nawet nie posiadającą biblioteki. Zwykle do miejscowości, gdzie miało się odbyć spotkanie wcześniej wyjeżdżali bibliotekarze, by przygotować ludzi do aktywnego udziału.

Po spotkaniu natomiast czytelnicy jechali razem z autorem na Gromadzkie Dni Literatury. Mieliśmy „Nyskę" do obsługi tego typu imprez, zabieraliśmy z sobą lekarza, historyka, pedagoga. Dostarczaliśmy ludziom wiedzy na różne tematy. Wracaliśmy do domu najczęściej po północy. Do najbardziej udanych należały Bażyńskie i Lechowskie Dni Literatury. Te ostatnie odbywały się w remizie strażackiej, po brzegi wypełnionej ludźmi. Spotkaniom towarzyszył kolportaż książek. Rozprowadzano od 100—200 egzemplarzy, na których autorzy składali autografy.

Wyjątkową sympatią i szacunkiem cieszyli się w naszym środowisku dr Władysław Gębik i Maria Zientara-Malewska. W spotkaniach z nimi pragnęli uczestniczyć wszyscy. Dlatego też przyjął się zwyczaj, iż ich pobyt w jakiejś miejscowości stanowił okazję do organizacji kilku spotkań w ciągu dnia, kolejno dla różnych grup ludności. Było to wydarzenie, którym żyła cała wieś.

Niezatarte wrażenie pozostawiło m.in. spotkanie autorskie zorganizowane w Zakładzie Karnym w Biedkowie. Był to zakład otwarty, jednakże prokurator powiatowy zgłaszał obiekcje co do celowości zapraszania pisarzy. Mimo oporów do spotkania jednak doszło. Gdy Zientara-Malewska rozpoczęła swoje wystąpienie od słowa: „bracia", powiedzianego życzliwie i ciepło, ludziom „zaszkliły" się oczy. Wzmianka dr Gębika o pobycie w obozie Gross Rosen wywołała żywą reakcję jednego z więźniów, który tam był. Słowa doktora: „cieszę się, że spotkałem tu swego kolegę" dokonały reszty. Wytworzyła się atmosfera wzajemnej bliskości, nastąpiła serdeczna wymiana zdań. Miało się wrażenie że słuchacze poczuli się ludźmi wolnymi, zapomnieli o murach, odgradzających ich od świata. Oczywiście wszystkie książki wzięte w kolportaż zostały rozsprzedane.

Niektóre spotkania z dr. Gębikiem przeciągały się do kilku godzin. Pamiętam jedno z nich, w Braniewie, trwało 3 godziny. Uczestniczyli w nim nauczyciele, młodzież i ludzie z różnych środowisk. Pytano o wiele spraw. Nie udało się wyczerpać temtu. Ustalono, iż autor przyjedzie ponownie. Za tydzień nastąpił ciąg dalszy rozmów z czytelnikami.

O ile wiem poza spotkaniami w Braniewie, a ściślej w tamtejszej bibliotece, działo się wiele ciekawych rzeczy. Co jeszcze zasługuje na uwagę?

Był to okres moich studiów na Uniwersytecie Warszawskim. Zdobywana wiedza pedagogiczna inspirowała mnie do działalności. Udane inicjatywy sprawiały, iż czułem się dowartościowany. Nabrałem rozpędu do dalszej pracy. Wśród różnych form nie zabrakło miejsca także na dyskusje.

Jedna z nich, poświęcona wychowaniu okazała się bardzo ciekawa. Toczyła się najpierw w gronie młodzieży. Najlepszych uczestników zachęciłem, by wypowiedzieli się następnie w obecności rodziców. W Klubie Książki i Prasy PGR w Piotrowcu, przy kawie i ciastkach wytworzyła się sympatyczna atmosfera. Wiele było mądrych dojrzałych uwag. Do dyskusji włączyli się rodzice.

Przy takich okazjach dowiadywaliśmy się o różnych ludzkich bolączkach, z którymi się do nas zwracano. Wtedy np. w trakcie imprezy otrzymałem anonim, informujący iż pod adresem, który dalej został podany, matka pozostawia w domu dziecko przywiązane za nóżkę do łóżka. Doniesienie okazało się prawdziwe. Trzeba było zainteresować sprawą właściwe czynniki.

Zawsze starałem się wprowadzać różne tematy, ważne i potrzebne ludziom, wskazywać na ciekawe książki rozszerzające wiedzę o prezentowanych przy różnych okazjach problemach. Dążyłem do tego, aby zderzenie ludzi z biblioteką było dla nich przeżyciem. Dlatego pracę biblioteki dostrzegano. Spotykałem się z pomocą. Ówczesny przewodniczący PRN Jerzy Grelewski wykazywał wielką życzliwość dla wszelkich naszych poczynań. M.in. zawsze chętnie użyczał samochodu. Zdarzyło się nawet, że gdy sam pilnie potrzebował środka lokomocji, nie odmówił nam, lecz „dograł" trasę tak by załatwić także własne sprawy. Został też zjednany dla

sprawy odbudowy na bibliotekę Domu Konwertytów. Gdy wyjeżdżałem z Braniewa, czytelnicy nie chcieli mnie puścić.

W Olsztynie, po objęciu dyrekcji w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej, pojawiło się znów wiele problemów, a wśród nich rozbudowa budynku PBW.

Tak się złożyło, iż po sfinalizowaniu studiów pedagogicznych i kursu instrukcyjno-metodycznego w Jarocinie ukończyłem jeszcze kurs budownictwa bibliotecznego. Przydało mi się to znakomicie. W 1973 r. zastałem małą, ciasną placówkę, w której nie było warunków do rozwinięcia pracy wyznaczonej bibliotece w systemie oświatowym. Trzeba było znaleźć poparcie i pomoc dla idei rozbudowy pomieszczeń. Po kilku latach wysiłku Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka uzyskała obecny kształt.

Aktualnie w pięknym, wygodnym lokalu Biblioteka ma szanse pełnić funkcję centrum kultury i informacji pedagogicznej dla nauczycieli. Jakie działania podejmuje się dla spopularyzowania PBW?

By jak najlepiej służyć szkole staramy się o udoskonalenie warsztatu pracy i popularyzację zbiorów i pomocy przybliżających osiągnięcia współczesnej pedagogiki. Zapraszamy nauczycieli, by zorientować ich, jakie materiały, przydatne do codziennych zajęć mogą znaleźć w naszych zbiorach. Często rady pedagogiczne przyjeżdżają na spotkanie z biblioteką. W rewanżu my bierzemy odpowiednie książki i odwiedzamy nauczycieli przy ich warsztacie pracy. Zwykle omawiamy wówczas jakieś zgadnienie z zakresu wychowania, wskazując na literaturę. Wykorzystujemy też nasz magnetowid, kamerę wideo, materiał nagrywany, by w odpowiednim momencie skorzystać z niego.

Najczęściej jednak spotykamy się z prośbą o pokazanie naszej biblioteki. Wśród gości przeważają ludzie związani z oświatą.

W jednym ze spotkań uczestniczyli wychowawcy internatów, którym zaprezentowaliśmy warsztat pracy samokształceniowej, potrzebny do ich codziennej pracy.

Pragniemy, by Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka od

16 IV 1988 r. nosząca imię Profesora Tadeusza Kotarbińskiego stawała się coraz bardziej godna swego Patrona.

Jest Pan przewodniczącym Zarządu Okręgu SBP, członkiem Zarządu Głównego, przewodniczącym Zespołu Konsultantów przy Zarządzie Wojewódzkim Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, współpracuje Pan z Wojewódzką Radą Postępu Pedagogicznego, pełnił Pan funkcję prezesa Rady Zakładowej ZNP w Olsztynie, radnego itp. Jak to się daje pogodzić z intensywną pracą zawodową?

Kontakty, wiedza zdobywana po to, by sprostać obowiązkom pozasłużbowym stanowi kapitał, z którego czerpię także do pracy zawodowej. To obciąża, ale także pomaga i owocuje.

Czy w tej sytuacji da się wykroić jakieś miejsce na zainteresowania własne, prywatne?

Interesuje mnie historia, problemy związane z wychowaniem, uprawiam i bardzo lubię działkę, jesienią czasami zbieram grzyby, poważnie traktuję radiestezję. Na wszystko to, co się akceptuje, co cieszy, musi się znaleźć czas. Trzeba tylko ustalić hierarchię ważności i wiedzieć, do czego się dąży. Najważniejsza jest koncepcja działania.

Rozmawiała Halina Giżyńska

III. WARTO WIEDZIEĆ

1. ROZMAITOŚCI LITERACKIE. AUTORZY I CENZORZY

Biblioteki i prywatni posiadacze *Pism* Żeromskiego i *Dzieł* Gombrowicza mają w tym roku okazję uzupełnić powyższe zbiory. Dotychczas bowiem dzieła te były niezupełnie wszystkie i niezupełnie zebrane, a to wskutek nożyc cenzury. Po raz pierwszy wydrukowano w Polsce Ludowej opowiadanie Żeromskiego *Na probostwie w Wyszkowie* — rzecz o dramatycznym epizodzie z czasów wojny polsko-radzieckiej w 1920 r. Tekst ten przez tyle lat wyklęty ukazał się prawie równocześnie w dwóch różnych tygodnikach o krańcowo różnej orientacji: w „Ładzie" (1989 nr 1) i „Kulturze" (1989 nr 4). Nawiasem mówiąc z 26 tomowej edycji *Pism* Żeromskiego pod red. Pigonia wydanej w latach 1947—1956 nigdy nie ukazały się tomy 24. i 25.

Jeżeli chodzi o Gombrowicza wiadomo było, że główną przeszkodą uniemożliwiającą ukazanie sią w kraju całości jego dzieł był warunek pisarza, podtrzymywany przez Ritę Gombrowicz: wszystko — bez ingerencji cenzorskich — albo nic! Krakowskim targiem Wydawnictwo Literackie uzyskało zgodę spadkobierczyni na ukazanie się *Dzieł* bez 9 zakwestionowanych fragmentów *Dziennika*. Obecnie poznański tygodnik „Wprost" (1989 nr 15) opublikował wykaz tych ingerencji podając pełny tekst zgodnie z wydaniem paryskim.

Żałować trzeba, że *Dzienniki* Dąbrowskiej ukazały się o rok za wcześnie. Pewnie teraz byłoby tam mniej nawiasów kwadratowych z czterema myślnikami. Wydawca odróżnia je od skrótów tekstowych własnych, które oznaczane są nawiasami kwadratowymi z trzykropkiem.

Nie miał szczęścia do cenzury nasz wieszcz narodowy Adam Mickiewicz. Tego szczęścia nie miał za cara i za Bieruta. Od chwili opublikowania *Dziadów cz. III* (1832, osobne wyd. 1833) do 1857 istniał w zaborze rosyjskim zapis cenzorski na nazwisko Mickiewicza, a więc nie tylko nie ukazywały się jego utwory, ale i nie pisano o nim. Przez ćwierć wieku, a więc okres dojrzałego życia jednego pokolenia!

Poetę drukowano na emigracji i wydawnictwa te docierały na ziemie polskie. Ale w sumie było ich mało, bo i nakłady w tamtych

czasach były niewielkie („...mimo carskich gróźb na złość strażnikom ceł /przemyca w Litwie Żyd tomiki moich dzieł"). Ostra cenzura austriacka także nie zezwalała na druk patriotycznych utworów Mickiewicza w Galicji. I tu miejsce na przypomnienie tragicznego epizodu z dziejów Ossolineum.

Otóż w 1833 r. w księgarniach lwowskich i krakowskich pojawiły się utwory Mickiewicza wydane w Lipsku, Dreźnie, Paryżu, Avignionie. Te miejsca wydania były fałszywe. W rzeczywistości *Księgi narodu i pielgrzymstwa polskiego* nie wyszły u wdowy Guichard w Awenionie [tak!] ani u Pinarda w Paryżu. Zarówno *Księgi*... jak też *Reduta Ordona* i *Do Matki Polki* były w rzeczywistości tajnymi drukami Ossolineum. Pełne światło na tę sprawę rzucają akta kryminalne sądu karnego we Lwowie z 1834 zbadane przez mickiewiczologa Aleksandra Semkowicza i opisane przez niego w 1926 r.

W początku lat 30. XIX w. energicznym dyrektorem Ossolineum był Konstanty Słotwiński. Do jego zasług należy otwarcie czytelni dla publiczności, sporządzenie katalogu zbiorów bibliotecznych i otworzenie w Ossolineum drukarni zakładowej. Tam właśnie potajemnie nocą odbijano utwory Mickiewicza. Wysuszone egzemplarze wynoszono na strych kościoła nad biblioteką. Zecerzy byli oczywiście wtajemniczeni i opłacani za ryzyko — dostawali osobne wynagrodzenie i to w rublach srebrnych.

Część druków trafiła do księgarń, część została spalona przez dyr. Słotwińskiego w obliczu nieuchronnej rewizji. Dlatego wydawnictwa te są dziś białymi krukami.

Proces pracowników Ossolineum zakończył się ostrymi wyrokami. Dyr. Słotwiński został skazany na 8 lat twierdzy. Po odbyciu kary osiadł w rodzinnym majątku koło Tarnobrzegu, gdzie też został zamordowany w czasie rzezi galicyjskiej w 1846 r.

Kłopoty z Wieszczem nie skończyły się w XIX stuleciu. Kontynuował je godnie nasz wiek. Schillerowska inscenizacja *Dziadów* z 1935 r. została oskarżona o bezbożnictwo. Narodowy arcydramat nie mógł być wystawiany w teatrze przez pierwszych 10 lat Polski Ludowej. A więc *Dziady* nie istniały na polskiej scenie przez 20 lat!

Za to imponująco wyglądała sprawa druku Mickiewicza. W latach 1948—1955 ukazywało się 16-tomowe Wydanie Narodowe, a zaraz po nim Wydanie Jubileuszowe. Oto fragment *Dziennika* Marii Dąbrowskiej (zapis z 5 marca 1949) mówiący o klimacie powstawania Wydania

Narodowego: „Makowiecki mówił mi o niesłychanym skandalu z wydaniem Mickiewicza. Płoszewski, który to redagował, jest zupełnie załamany, do granic, myśli o samobójstwie. Przypisy, objaśnienia, wstęp etc, są teraz tego rodzaju, że słowo *ostrów* jest objaśnione: słowo zapożyczone z języka białoruskiego".

Godnym zwieńczeniem tych kłopotów Wieszcza jest inscenizacja *Dziadów* w reż. Kazimierza Dejmka w Teatrze Polskim w Warszawie, która zapoczątkowała tzw. wydarzenia marcowe 1968 r.

Różne wymiary miała ingerencja cenzorska w dziejach książki. Indeksy dzieł zakazanych, konfiskaty, płonące stosy. Różne instytucje były cenzorami i różni ludzie w nich pracowali. Np. Tomasz Mann był przez jakiś czas urzędnikiem bawarskiej cenzury. „Polityka" 1989 nr 9 na marginesie bulwersującej świat sprawy *Szatańskich wersetów* Rushdiego podaje wykaz książek zakazanych w różnych krajach w XX wieku. Pouczająca to lista.

Czytelnikom zainteresowanym tematem polecamy ciekawy szkic Waldemara Łysiaka *Cenzuriada czyli dzieje powszechne cenzury* drukowany w odcinkach w tyg. „Literatura" (1981 nr 24-26).

Jolanta Juran

2. ROZMAITOŚCI BIBLIOTECZNE

W rzadko zasiedlonej Finlandii w 1987 roku służyło mieszkańcom 228 objazdowych bibliotek w bibliobusach. Fińskie bibliobusy mają 13 m długości, 260 cm szerokości, pojemność około 5000 tomów, są wyposażone w klimatyzację, WC a od 1980 wyposaża się je również w minikomputery.

K. H.

* * *

Według danych zachodnioberlińskich w 1988 roku w porównaniu do roku 1987 ceny zagranicznych książek podniosły się o 7% a książek RFN-owskich o 10%. Ceny zagranicznych czasopism wzrosły przeciętnie o 3%, przy czym nie zmieniły się ceny czasopism z USA i z zachod-

niej Europy natomiast ceny czasopism ze wschodniej Europy wzrosły o 10%, a ze wschodniej Azji o 39%.

Dla porównania w bibliotekach województwa olsztyńskiego przeciętna cena zakupionych do bibliotek książek wzrosła o 39,6%, natomiast wydatki na prenumeratę czasopism zwiększyły się o 83,8%, przy jednoczesnym spadku liczby prenumerowanych tytułów.

K. H.

* * *

Sieć bibliotek publicznych w Danii liczy 250 placówek stałych (tyle co woj. olsztyńskie) i 65 bibliotek objazdowych.

Z bibliotek korzysta 52% dorosłych obywateli i ok. 75% dzieci i młodzieży. Czytelnicy mają do dyspozycji nie tylko książki i czasopisma w dużym wyborze, ale również zbiory muzyczne, mapy, przeźrocza, plakaty, grafikę. Na jednego mieszkańca Danii przypada przeciętnie 6,77 jednostek zbiorów, na jedno dziecko — 14,41.

W duńskich bibliotekach zwraca się dużą uwagę na gromadzenie zbiorów muzycznych (nagrań muzycznych i tekstowych na płytach i kasetach, w tym „książek mówionych", również w językach obcych), do którego biblioteki zostały zobowiązane zarządzeniem Ministra Kultury z 1985 roku, choć wiele z nich rozpoczęło gromadzenie tych zbiorów już wcześniej.

Gromadzi się także videokasety jednak ich zbiory nie są zbyt duże, ze względu na koszt i mały wybór kaset popularnonaukowych będących przedmiotem zainteresowania bibliotek.

Znaczny jest dopływ nowości. Np. w 1986 r. na 100 mieszkańców przypadało średnio 52 jednostki nowych zbiorów a w bibliotekach dziecięcych 118 wol, na 100 dzieci. Jednocześnie przeprowadza się systematyczne selekcje dzięki czemu nie dopuszcza do nadmiernego rozrastania zbiorów.

Ubytki są dość wysokie: w 1986 roku wycofane książki i muzykalia stanowiły 75% przybytków.

Znaczne jest wykorzystanie zbiorów. Na jednego mieszkańca w 1986 roku przypadało 16,49 wypożyczeń do domu natomiast na jedno dziecko, przeciętnie 45 wypożyczeń.

Efekty pracy są wynikiem m.in. dużej aktywności bibliotek w pozyskiwaniu nowych czytelników. Wykorzystuje się w tym celu lokalną

prasę, ulotki, wysyłane są listy do obywateli nie korzystających jeszcze z biblioteki. Tą drogą informuje się także o możliwości korzystania ze zbiorów obywateli niepełnosprawnych, którym biblioteki są zobowiązane dostarczać bezpłatnie książki do domu.

Czas udostępniania zbiorów czytelnikom jest uzależniony od wielkości biblioteki i wynosi od 20 do 56 godzin tygodniowo. W czasie krótszym niż 20 godzin tygodniowo udostępniają książki głównie małe filie na wsi.

W bibliotekach udostępnia się zarówno zbiory własne jak i materiały wypożyczone z innych bibliotek. Jest to forma bardzo rozpowszechniona i sprawnie działająca dzięki m.in. nowoczesnej technice służącej wykonywaniu kopii dokumentów i doskonałemu systemowi informacji.

Na podstawie artykułu Z. Sierykow:
Jeszcze o bibliotekach publicznych w Danii (Książka i Czytelnik 1988 nr 3—4) K. H.

* * *

Centralna Biblioteka Nutowa Państwowego Wydawnictwa Muzycznego jest jedną z największych i nielicznyh tego typu w świecie. Jej zbiory liczą obecnie ok. 70 tys. tytułów utworów powielonych w wielu milionach kopii. CBN mieści się w Warszawie przy ul. Fredry 8.

J. J.

* * *

W głównej książnicy Szwajcarii Bibliotece Krajowej ma powstać z inicjatywy wicekanclerza Achillesa Casanowy szwajcarskie archiwum literackie. Już zgromadzono tam rękopisy B. Cendrarsa, Carla Spittelera, H. Hessego, R. M. Rilkego.

Swoje rękopisy przekazał też ostatnio Friedrich Dürrenmatt. Są to faktycznie rękopisy, gdyż pisarz ten stworzył wszystko ręką własną nie korzystając z maszyny do pisania ani nigdy nie dyktował tekstów. Jego dorobek liczy ok. 30 tomów.

J. J.(wg *Kultura*, 1989, nr 7)

IV. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

1. RUCH EKOLOGICZNY W WOJ. OLSZTYŃSKIM

Na całym świecie trwa alarm spowodowany zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego, walka o jego ochronę. Zagrożenie środowiska ma bezpośredni wpływ na zdrowie człowieka, przeobrażenia środowiska są powodem licznych chorób cywilizacyjnych. W ostatnich latach w Polsce powstał silny ruch ekologiczny przeciwdziałający degradacji środowiska przyrodniczego. W województwie olsztyńskim stosunkowo mało uprzemysłowionym, bogatym w jeziora i lasy podjęto próby ochrony posiadanych dóbr oraz walkę o ich rekultywację.

1. BRYCZKOWSKI Janusz : Kto gra w zielone? „Dziennik Pojezierza" rozmawia z ... rzecznikiem polskich Zielonych, prezesem Fundacji Ekologicznej „Czyste wody" z siedzibą w Olsztynie. Rozm. przepr. Grzegorz Pawlak. Dz. Pojezierza, wyd. AB 1989 nr 50 : 11—12 III s. 5, il.
2. BRZOZOWSKI Stanisław : Inflacja środowiska. Ścieki, dym i hałas. Dz. Pojezierza wyd. AB 1989 nr 65 : 1—3 IV s. 3, il.
   Lista zakładów przemysłowych woj. olsztyńskiego zatruwających środowisko naturalne.
3. (iks) : Od Wielbarka do Białowieży. Gaz. Olszt. 1988 nr 120 : 24 V s. 4.
   Porozumienie tworzące tzw. region funkcjonalny „Zielone Płuca Polski".
4. (ław) : Olsztyński ruch ekologiczny. Mariaż humanistów i biologów. Gaz. Olszt. 1989 nr 44 : 21 II s. 1,2.
   Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Ekologiczne „Zdrowa Przestrzeń Regionu".
5. (ław) : Pierwsze przymiarki. Mazurskie Stowarzyszenie Ekologiczne. Gaz. Olszt. 1989 nr 53 : 3 III s. 3.
   Powstanie oraz planowana działalność Stowarzyszenia.
6. (ław) : Zgodne partnerstwo gospodarki i przyrody. Region nadziei na krańcu Polski. Gaz. Olszt. 1989 nr 22 : 26 I, s. 1,3.
   Powołanie zespołu koordynacyjnego inicjatorów „Zielonych

Płuc Polski" (przewodniczący — Władysław Ogrodziński), ruch ekologiczny w Olsztynie.

7. (MK) : Nie twórzmy teorii bez pokrycia. Gdy śmietnik stał się problemem. Gaz. Olszt. 1988 nr 252 : 28 X s. 1,3.

Zanieczyszczenie woj. olsztyńskiego omawiane na posiedzeniu Wojewódzkiego Zespołu Poselskiego.

8. (MP) : Zielone lobby zapuszcza korzenie. Powstaje Warmińsko-Mazurskie Stowarzyszenie Ekologiczne. Dz. Pojezierza wyd. AB 1989 nr 32 : 22 II s. 1,2.

9. PAWLAK Grzegorz : Mariaż ekologii z biznesem. Czy fundacja zafunduje czyste wody? Wyspy tlenowe na początek. Dz. Pojezierza wyd. AB 1988 nr 232 : 30 XI s. 1,2.

Fundacja Purae Aquae zatwierdzona 5 lipca 1988 z siedzibą w Olsztynie. Celem fundacji jest przeciwdziałanie zanieczyszczeniom i degradacji naturalnego środowiska Polski, w szczególności Warmii i Mazur.

10. POLAKOWSKI Benon : Czy mądrzejsi po szkodzie? Chronić środowisko. Rozm. przepr. Z[dzisław] Szymocha. Gaz. Olszt. 1988 nr 179 : 4 VIII s. 1,3.

Wypowiedzi prof. dr. hab., kierownika Katedry Botaniki ART w Olsztynie, przewodniczącego Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Przyrody nt. degradacji środowiska przyrodniczego Warmii i Mazur spowodowanego rozwojem przemysłowym regionu.

11. POLAKOWSKI Beonon : Rezygnacja. Kto nie chce słuchać ekologów? „Dziennik Pojezierza" rozmawia z prof. dr. hab. ..., byłym przewodniczącym Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Przyrody w Olsztynie. Rozm. przepr. Wacław Radziwinowicz. Dz. Pojezierza wyd. AB 1988 nr 172 : 3—5 IX s. 3, 4, il.

12. RADZIWINOWICZ Wacław : Pożegnanie z jodłą. Dz. Pojezierza wyd. AB 1988 nr 207 : 22— 24 X s. 3.

Zanieczyszczenie lasów Warmii i Mazur dwutlenkiem siarki.

13. SZYMOCHA Z[dzisław] : Fundacja czystej wody. Pierwsza na Warmii i Mazurach. Gaz. Olszt. 1988 nr 271 : 22 XI s. 1,3.

Fundacja „Purae Aquae".

14. WOLFRAM Krzysztof, BOROWSKI Paweł : Zielone Płuca Polski. Odrodzenie 1988 nr 22 s. 8,il.

Koncepcja „Zielonych Płuc Polski" oraz jej realizacja.

Anna Wysocka

2. ALEKSANDER JANTA-POŁCZYŃSKI

Aleksander Janta-Połczyński urodził się w 1908 r. w Poznaniu w rodzinie wielce zasłużonej dla Pomorza, szczyczącej się siedmiusetletnią tradycją. Przedwojenne *Who is who* określa go jako literata i podróżnika. W istocie Janta-Połczyński tylko wczesną młodość spędził w Poznaniu rozpoczynając studia na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. Natomiast już od 21. roku życia przebywał najczęściej poza krajem. Po trzech latach studiów w Paryżu rozpoczął cykl podróży reporterskich: do Londynu (1931), do ZSRR (1932) na Litwę (1933), do Japonii i Chin, do USA. Owocami tych podróży były książki — reportaże. Zasłynął też Janta przed wojną jako rozmówca sławnych osobistości: Chaplina, Rabindranatha Tagore, Roosvelta, Dreisera, Paderewskiego.

Wojna zastała go w Paryżu, gdzie pełnił obowiązki korespondenta zagranicznego. Wzięty do niewoli udawał Francuza (opis tych przeżyć zawiera książka „Kłamałem, aby żyć"), potem zaś po ucieczce z niewoli (1942) brał udział we francuskim Ruchu Oporu, a następnie w kampanii belgijskiej jako żołnierz generała Maczka. Otrzymał za waleczność polskie i francuskie odznaczenia bojowe.

Po wojnie osiadł na stałe w Stanach Zjednoczonych. Po raz pierwszy odwiedził Polskę w 1948 r. Jako wynik tej wizyty czytelnik emigracyjny otrzymał książkę „Wracam z Polski 1948", która została potępiona przez „niezłomny" odłam polskiej emigracji.

Janta był przez całe życie człowiekiem niesłychanie aktywnym łączącym wiele pasji i zamiłowań. Był poetą i powieściopisarzem, reporterem i publicystą, bibliofilem i edytorem, tłumaczem, zbieraczem poloników. W Nowym Jorku założył wspólnie z Aleksandrem Hertzem antykwariat druków słowiańskich. Ofiarował wiele z nich polskim instytucjom kulturalnym. Odegrał też ważną rolę w powrocie skarbów wawelskich do Polski. Zmarł 19 sierpnia 1974 r. w Nowym Jorku. W roku następnym prochy jego przewieziono do kraju i złożono w katakumbach na Powiązkach.

Poniższe zestawienie obejmuje całość twórczości Janty-Połczyńskiego wydanej w książkach i broszurach. Pominięto jedynie kilka odbitek z prac zbiorowych. Mimo braku dostępności pozycji wydanych

przed wojną i na emigracji zestawienie spełnia walor informacyjny: obrazuje różnorodność zainteresowań, operatywność wydawniczą, aktywność pisarza.

W zakresie opracowań, poza jedną pozycją, ograniczono się do prac drukowanych w kraju po wojnie.

TWÓRCZOŚĆ

1. O świcie : z wspomnień i tematów myśliwskich / przedmowa J. Ejsmond. — Poznań, 1928
2. Śmierć białego słonia : wiersze. — Poznań, 1929
3. Krzyk w cyrku : [wiersze]. — Paryż, 1930
4. Biały pociąg : [poemat]. Poznań, 1932
5. Leśny pies : zbiór nowel. — Poznań : Bibl. Dziennika Pozn., 1933
6. Patrzę na Moskwę : [reportaż]. — Poznań : Bibl. Dziennika Pozn., 1933
7. W głąb ZSRR : z Uralu przez Azję Środkową i Kaukaz na Ukrainę. — Wwa : „Rój".—252 s.
8. Made in Japan : [reportaż]. — Wwa : Tow. Polsko-Japońskie, 1935. — 114 s.
9. Wielki wóz : wiersze. — Poznań, 1935
10. Odkrycie Ameryki : [reportaż]. Wwa : J. Przeworski. — 205 s. : il.
11. Stolica srebrnej magii : [reportaż]. — Wwa : „Rój".—234 s. : il.
12. Ziemia jest okrągła : [reportaż]. Wwa : „Rój". — 309 s.: il. mapy
13. Serce na wschód : [wiersze]. — Poznań; Tokio, 1938
14. Na kresach Azji : Indie, Afganistan, Birma, Syjam, Indochiny, Chiny, Mongolia, Formoza, Japonia. — Wwa : „Rój", 1939. — 312 s.
15. Psalmy. — Nicea : u Tyszkiewicza w Nicejskiej Filii jego Oficyny, 1943. — 89 s. — Wyd. nast. pt. Psalmy z domu niewoli. — Glasgow, 1944 — Nowy Jork, 1945
    Przekłady ang. : tł. S. Ilińska. — Londyn, 1944 ; tł. A. G. White. — Nowy Jork, 1947
16. Ściana milczenia : [wiersze]. — Nicea : u Tyszkiewicza w Nicejskiej Filii jego Oficyny, 1944. — 69 s. — Wyd. nast. — Londyn, 1944
17. Kłamałem, aby żyć: pamiętnik roku niewoli. — Nowy Jork, 1945. — 323 s. — Wyd. 1 krajowe. — Wwa, 1947. — Wyd. 2 krajowe. — Wwa, 1987

Przekład ang. z rękopisu tł. B. W. A. Massey. — Nowy Jork, 1944. — Wyd. nast. — Nowy Jork, 1945

18. Widzenie wiary : [wiersze]. — Nicea, 1945. — Wyd. nast —. Montreal, 1946
19. Bound with Two Chains : (wspomnienia]. — Nowy Jork : Roy, 1945.— 234 s.
20. Wracam z Polski 1948 : Warszawa, Wrocław, Kraków, Poznań, Szczecin: życie, polityka, gospodarka, sztuka, ludzie i zagadnienia. — Paryż: Soc. Nouv. d'Impr. et. d'Ed. 1949. — 151 s.
21. Dzieje pewnego romansu: suita pod film rysunkowy na dwa głosy i osiem batut: [wiersze]. — Paryż: nakł. przyjaciół poety, 1950. — 25 s.
22. Młyn w Nadolniku: pamiętnik pomorski : [wiersze].— Paryż: [druk] F. Prochaska, 1950. — 53 s.
23. Pisma przygodne
— Morska kolonialna czyli Wyprawa po sens w Emigracji z docin kami w tekście. — Detroit: Oficyna Warszawska na Obczyźnie, A. Girs Press, 1950. — 12 s. — Pisma Przygodne, opus 1
— Pochwała własnych nóg czyli Niech nam stoją! Z licznymi docinkami w tekście. — Detroit: Oficyna Warszawska na Obczyźnie, A. Girs Press, 1951. — 31 s.— Pisma Przygodne, opus 2
— Przytyk do pewnych polityk czyli Lustro satyrczne niektórych stosunków i osób ku zawstydzeniu winnych a zbudowaniu wiernych na powszechny użytek wystawione, a poza tym— uwaga! uwaga! — przypisy do Przytyku. — Ditroit: Oficyna Warszawska na Obczyźnie A. Girs Press, 1952. — 37 s. — Pisma Przygodne, opus 3
24. Bajka o cieniu : poemat absurdystyczny. — Londyn; Buffalo : Oficyna Poetów i Malarzy, 1954. — 70 s. : il.
25. Duch niespokojny : [pamiętnik]. — Londyn : Gryf, 1957. — 281 s.
26. Pierwszy szkic „Lorda Jima" i polskie listy Conrada w zbiorach amerykańskich. — Londyn : Świderski, 1957. — 36 s. 11 s. tab. — Odb. Conrad żywy. — Londyn, 1957
27. Znak tożsamości : wybór z trzydziestolecia : [poezje]. — Nowy Jork: Polish Book Importing Co. 1958, 128,[4]s.
28. Jak pokazać „Nieboską" w Ameryce?— Londyn : Świderski, 1959. — 8 s. — Odb. : Krasiński żywy. — Londyn, 1959.
29. Wielka gafa księżny Bałaganow: [opowiadanie]. — Buenos Aires: Składnica Książki Polskiej, 1960. — 38 s.
30. Losy i ludzie : spotkania, przygody, studia : 1931—1960. — Londyn

: „Wiadomości; Stany Zj. : Polski Inst. Naukowy w Ameryce, 1961. — [4], X, 424 s. 28 s. tabl. : il.

31. Na tropach Norwida w Ameryce. — Londyn : Świderski, 1962. — 15 s. : il. — Odb. : Norwid żywy.— [Londyn 1962]
32. Linia podziału / wstęp Artur Maria Swinarski. — Londyn : Oficyna Poetów i Malarzy, 1963. — IV, 44 s.
33. Flet i apokalipsa : [opowiadania].— Nowy Jork ; Londyn, Paryż: nakł. Czytelników 1964. — 343 s.
34. Księga podróży, przygód i przypomnień: [szkice i reportaże]. — Londyn: Polska Fundacja Kulturalna, 1967. — 239 s. — Bibliogr.
35. Pamiętnik indyjski. — Londyn: Oficyna Poetów i Malarzy, 1970. — 103 s.
36. Schron : epilog w jednej odsłonie. — Nowy Jork : „Tematy", 1970. — 25 s.
37. Przestroga dla wnuków: [wiersze]. — Londyn: Oficyna Poetów i Malarzy, 1971. — 143 s.
38. — Po samo dno istnienia : [wiersze] / il. S. Gliwa i S. Szukalski. — Londyn: Oficyna S. Gliwy, 1972. — 23, 5 s.
39. Przyjemnie zapoznać: [eseje]. — Londyn: Polska Fundacja Kulturalna, 1972. — 319 s. 32 s. tab.
40. Nowe odkrycie Ameryki. — Paryż: Libella, 1973. — VIII, 490 s. 8 s. tabl.
41. Przestrogi drugie: [wiersze] / litogr. Stanisław Piaskowski. — Albany: Sigma Press, 1973. — 47, 4 s.
42. „Nic własnego nikomu": [wybór szkiców] / wybór Michał Sprusiński; wstęp Janusz Odrowąż-Pieniążek. — Warszawa : „Czytelnik", 1977. — 393 s.
43. Śnił mi się krzyk: [wiersze] / wybór i wstęp Michał Sprusiński. — Kraków : WL, 1979. — 152 s.
44. Lustra i reflektory: [wybór szkiców] / wybór i przedm. Michał Sprusiński. — Wwa: „Czytelnik", 1982. — 530 s. 13 k. tabl. : il. portr.
45. A History of Nineteenth Century American-Polish music: with annotated bibliography. — Nowy Jork : The Kościuzsko Fundation, 1982. — XIV, 186 s. : il. nuty

Prace przedkładowe i wydawnicze

1. Oposiadania noworoczne: tł. z japońskiego.— Poznań, 1939
2. Klapa bezpieczeństwa czyli Humor zakurtynowy: almanach dowcipów i anegdot opowiadanych w dzisiejszej Polsce oraz wybór najlepszych ostatnich kawałów warszawskich o sytuacji, stosunkach i Sowietach / zebrał, oprac. i przedm. opatrzył ... —Buffalo : nakł. autora, 1953. — XV, 234 s.
3. Godzina dzikiej kaczki : mała antologia poezji japońskiej / oprac. i tł. ..., — Southend -On-Sea : Oficyna St. Gliwy, 1966. — [4], XIII, [1], 52,]1]s. : il.
4. Robert Frost i inni amerykańscy poeci : tłumaczenia / z j. ang. tł. ... — Londyn : „Tematy", 1970. — 85, [1]s.

Opracowania o pisarzu
Ogólne:

1. Słownik współczesnych pisarzy polskich / pod red. Ewy Korzeniewskiej. T. 2 : j-p. — Wwa : PWN, 1964. — S. 23—24. — Bibliogr.
2. [BIERNACKI A.] /Abe/: 'Aleksander Janta-Połczyński (11 XII 1908—19 VIII 1974). Twórczość 1974 nr 11 s. 151—152.
3. CIEMIŃSKI Ryszard : Przez siedem stuleci. Argumenty 1976 nr 2 s. 6—7.
4. CHUDEK Józef : Aleksander Janta-Połczyński (1908—1974). Rocz. Lit. 1974 s. 662—664.
5. DŁUSKA Maria : O Aleksandrze Janta-Połczyńskim. Tyg. Powsz. 1975 nr 37 s. 3.
6. ELEKTOROWICZ Leszek : O Aleksandrze Jancie. Wspomnienie. Tyg. Powsz. 1978 nr 23 s. 6.
7. JANTA : Człowiek i pisarz / praca zbiorowa pod red. Jerzego R. Krzyżanowskiego. — Londyn : Polska Fundacja Kulturalna, 1982. — 363 s.: il. — Bibliogr.
8. KRZYŻANOWSKI Jerzy R. : „Lustro". O beletrystyce Aleksandra Janty. Ruch Lit. 1979 nr 1 s. 31—19.
9. KUNCEWICZ Piotr : Pankowski i Janta. Prze. Tyg. 1987 nr 8 s. 13.
10. ŁICHNIAK Zygmunt : Mój skorowidz poezji polskiej na emigracji. Janta jako poeta. Kierunki 1988 nr 14 s. 10.

11. LIGĘZA Wojciech : Podróże, nostalgiczne krajobrazy, epitafia. (O poezji Aleksandra Janty). Ruch Lit. 1985 nr 1 s. 1—4.
12. MAJ Bronisław : Po samo dno istnienia (o poezji Aleksandra Janty). Tyg. Powsz. 1980 nr 3 s. 5.
13. MIEDZIŃSKI Ziemowit : Duch niespokojny. Życie Lit. 1988 nr 51 s. 7.
14. PALOWSKI Franciszek : Chuć do chadzania. / Szkic do portretu Aleksandra Janty-Połczyńskiego. Zesz. Prasozn. 1980 nr 1 s. 83—94, portr.
15. RUSINEK Zygmunt : Sylwetka człowieka. O Aleksandrze Jancie. Kierunki 1978 nr 32 s. 6—7.
16. SIATKOWSKI Zbigniew : Romantyk z domu nad Zatoką. Zdanie 1988 nr 7—8 s. 90—93, il.
17. SPRUSIŃSKI Michał : Z mijań i z marzeń, i z mgnień. Mies. Lit. 1977 nr 3 s. 78—86.
18. STEMPOWSKI Jerzy
Polska krytyka literacka / Jerzy Stempowski. T. 2: Klimat życia i literatury. — Wwa : „Czytelnik", 1988. — S. 319—329 : Śpiew podróżnego.
19. STĘPIEŃ Marian : Aleksander Janta (1908—1974). W dziesięciolecie śmierci. Życie Lit. 1984 nr 41 s. 5—6, il.

Recenzje utworów

Duch niespokojny

SZERMENTOWSKI E. Kierunki 1958 nr 12 s. 7

Kłamałem, aby żyć

K. M.: Świadectwo Janty. Nurt 1985 nr 3 s. 2.— KAMODZIŃSKI B., Odrodzenie 1948 nr 4, — [ZIEMNY Aleksander] Ziem. , Przekrój 1947 nr 124.

Lustra i reflektory

BOJARSKA Maria : Obecność. Nowe Książ. 184 nr 4 s. 128—129.— KURZAWA Eugeniusz : Emigracyjny Rej polskiego reportażu. Integracje XXII : 1988 s. 100. — MARX Jan : Fakty, plotki, anegdoty. Tu i Teraz 1982 nr 7 s. 10. — MICHALSKI Ryszard : Powrót Janty. Tyg. Demokr. 1982 nr 12 s. 18, il. — MUSIAŁ Jan : Lustra i reflektory. Znak 1984 nr 1 s. 150— 155.

— SOWIŃSKA Beata : Reflektorem Janty... Życie Warsz. 1982 nr 117 s. 7.

Nic własnego nikomu

BŁAŻEJEWSKI Tadeusz : Powrót Janty. Odgłosy 1978 nr 17 s. 10. — CIEMIŃSKI Ryszard, Nowe Książ. 1978 nr 5 s. 43—44. MICHAŁOWSKA Barbara, Polityka 1978 nr 14 s. 8. — SOCHOŃ Jan : Na tropach Polski. Kontrasty 1978 nr 4 s. 44. — ŻUKROWSKI Wojciech, Nowe Książ. 1978 nr 5 s. 41—43.

Po samo dno istnienia

PUZDROWSKI Edmund, Litery 1973 nr 12 s. 35—36.

Przestroga dla wnuków

[BIEŃKOWSKI Zbigniew] zb, Twórczość 1972 nr 4 s. 150—151. — PUZDROWSKI Edmund, Litery 1972 nr 29 s. 17.

Śnił mi się krzyk

KOPROWSKI Jan : Reportaże poetyckie. Nowe Książ. 1979 nr 23 s. 28—29. NASIŁOWSKA Anna : Poezja i historia. Literatura 1981 nr 26 s. 12.— LIGĘZA Wojciech : Poezja Aleksandra Janty. Twórczość 1982 nr 1 s. 109—112. — ŻÓŁCIŃSKI Tadeusz J. : Fragment spuścizny. Tyg. Kult. 1980 nr 13 s. 11.

Jolanta Juran

3. SALVADOR DALI (1904—1989)

Malarz i grafik hiszpański. Reprezentował w swojej sztuce surrealistyczną wizję świata. Był przede wszystkim malarzem, ale też ilustratorem książek, scenografem widowisk baletowych, projektantem biżuterii, twórcą filmowym. Wraz z Bunuelem stworzył dwa legendarne filmy — manifesty surrealizmu: „Pies andaluzyjski" 1929 i „Złoty wiek" 1930. Jego niektóre obrazy („Twórczość pamięci", „Płonąca żyrafa") należą do kanonu najpopularniejszych dzieł plastycznych XX wieku. Dali zasłynął jako jeden z największych ekscentryków wśród artystów, a prowokacja była jego stylem życia.

Zmarł 23 stycznia 1989 r. w swym rodzinnym mieście Figueras w Hiszpanii. Niniejszy wybór materiałów zamieszczamy w odpowiedzi na zwiększone zainteresowanie czytelników osobą zmarłego twórcy.

1. a.b.: „Geniusz nie umiera". Kob. i Życie 1989 nr 11 s. 12—13, il.
2. BA-ATA : Salvator Dali artysta i ekscentryk. Fakty 1980 nr 3 s. 12, 10, il.
3. DALI Salvador. Epizody z życia artysty. Ekran 1989 nr 11 s. 18—19, il.
4. DALI Salvador : Byłem fenomenalny. [Przedruk z „Der Spiegel"]. Forum 1984 nr 40 s. 19—10, il.
5. DALI Salvador : Sfinks z wąsami cesarza. Rozm. przepr. Bożena Garstecka-Spychalska. Polityka 1987 nr 13 s. 9, il.
6. DC : Geniusz czy błazen. Kob. i Życie 1980 nr 10 s. 18—19, il.
7. JANICKA Krystyna
Surrealizm / Krystyna Janicka. — Wyd. 3. — Wwa : WAiF, 1985. — S. 72—82 : „Obrazy deliryczne irracjonalności konkretnej" czyli malarstwo Salvadora Dali
8. KAŁUŻYŃSKI Zygmunt : Ośmiornica w rękawiczkach. Polityka 1989 nr 7 s. 9, il.
9. KOŁODZIEJCZYK Leszek : Podzwonne dla Salvadora. Przekrój 1988. nr 1178 s. 18—19, il.
10. KOPER Bruno : Moje spotkanie z Salvadorem Dali. Życie Lit. 1989 nr 8 s. 6.
11. OLEKSIEWICZ Maria : Dali, opowiadacz snów. Film 1989 nr 11 s. 14—15, il.
12. PAUWELS Louis : Długie umieranie Salvadora Dali. Forum 1989 nr 6 s. 19, il.
13. PISKOR Stanisław : Samotność ekscentryzmu. Tak i Nie 1989 nr 6 s. 13, il.
14. RADAJEWSKI Adam : Salvador Dali- potrzeba rozgłosu. Kierunki 1989 nr 8 s. 14, il.
15. SALVADORE Dali — błazen naszych czasów. Fakty 1989 nr 9 s. 12, il.
17. SZEWCZYK Grażyna, TEODOROWICZ Ewa : Salvador Dali — mistrz szoku. Życie Lit. 1974 nr 16 s. 7.
18. ŚLIWIŃSKI Henryk Czesław : Artysta czy szarlatan. Kierunki 1974 nr 41 s. 6, il.
19. ZAKRZEWSKI Jan : Wizyta u człowieka, który sam siebie mianował geniuszem. Przekrój 1970 nr 1341 / 42 s. 16—17, il.
20. ZWARIOWANY świat Salvadora Dali. Oprac. Jussig W. Sobczyński. Odgłosy 1987 nr 8 s. 12—13, il.

Jolanta Juran

4. O BIBLIOTEKACH PUBLICZNO-SZKOLNYCH W BIBLIOTEKARZU OLSZTYŃSKIM

1. Biblioteki publiczno-szkolne po 7 latach. Oprac. Izabela Syrojć. Materiały Inf.— Bibliograficzne WBP 1979 styczeń-luty s. 36—39.
2. Wytyczne do działalności bibliotek publiczno-szkolnych województwa olsztyńskiego podpisane przez Dyrektora Wydz. Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Dyrektora WBP w Olsztynie i Kuratora Oświaty i Wychowania w Olsztynie w dniu 29 listopada 1982 r. Bibliotekarz Olszt. 1983 nr 1 s. 31—36.
3. JAKUBIEC Henryk : Biblioteki „łączone" w województwie olsztyńskim — geneza, stan, podstawy prawne. Bibliotekarz Olsztyński 1986 nr 1 s. 8—12.

Powyższy wykaz zamieszczamy na prośbę zainteresowanych tematem. Stanowi on uzupełnienie bloku informacyjnego na temat bibliotek publiczno-szkolnych zamieszczonego w poprzednim numerze B.O.

V. NOWOŚCI WYDAWNICZE

Znakiem I oznaczono pozycje przydatne we wszystkich bibliotekach i filiach bibliotecznych, znakiem II — pozycje dla mbp, mgbp, gbp, znakiem III — publikacje przeznaczone przede wszystkim do bibliotek rejonowych.

1. NOWE KSIĄŻKI O WARMII I MAZURACH
(styczeń—marzec 1989)

1. BRAKONIECKI Kazimierz
Tożsamość / Kazimierz Brakoniecki. — Olsztyn : „Pojezierze", 1988. — 43 s.
Czwarty tom wierszy olsztyńskiego poety.(I)
2. FAFIŃSKI Sławomir
Wygonić karła / Sławomir Fafiński. — Olsztyn : „Pojezierze", 1988. — 72 s.
Drugi tom wierszy olsztyńskiego poety.(I)
3. Królowa jezior : baśnie i legendy Warmii i Mazur / il. Mieczysław Romańczuk. — Olsztyn : „Pojezierze", 1988. — 62 s. : il.
Zbiór pięciu baśni i legend, których autorami są : Władysław Gębik, Otylia Grot, Franciszek Jankowski, Zygmunt Kornowski i Klemens Oleksik. Utwory tematycznie związane są z regionem warmińsko-mazurskim. Tomik ilustrowany jest kolorowymi planszami wykonanymi techniką wycinanek przez olsztyńskiego plastyka M. Romańczuka.(I)
4. LESZCZYŃSKI Stanisław
Opis ucieczki zGdańska do Kwidzyna / Stanisław Leszczyński ; wstęp i oprac. Edmund Cieślak ; tł. [z fr.] Krzysztof Wakar. — Olsztyn : „Pojezierze" 1988. — LIII, 89 s. tabl. — (Literatura Warmii i Mazur w Dawnych Wiekach)
Praca przedstawia fragment barwnych i burzliwych losów króla polskiego Stanisława Leszczyńskiego. Król ten — pisze autor wstępu — jak żaden inny jego poprzednik czy następca na tronie polskim, doświadczył zmienności losu. Właśnie takiego zasadniczego zwrotu w życiu Stanisława Leszczyńskiego, połączonego z romantycznymi przygodami w okresie drugiej jego elekcji, dotyczy niniejsza publikacha.(III)

5. RĄKOWSKI Grzegorz
Kraina Wielkich Jezior Mazurskich : przewodnik dla turystów pieszych / Grzegorz Rąkowski. — Warszawa : PTTK „Kraj", 1988. — 144 s. — Bibliogr.

Pierwsza część przewodnika zawiera wiadomości ogólne na temat Krainy Wielkich Jezior, a więc : środowiska geograficznego, ludności, dziejów zabytków, zagospodarowania turystycznego. Następnie przestawiono opis 26 szlaków turystycznych oraz informacje dotyczące znanych jezior, bagien, torfowisk, rezerwatów, punktów widokowych oraz obiektów zabytkowych.(I)

Bożena Wasilewska

2. LEKTURY DLA BIBLIOTEKARZY

1. Ługowska Jolanta
Bajka w literaturze dziecięcej. — Warszawa: Młodz. Agencja Wydaw., 1988. — 166 s. (II)

Książka jest poświęcona rozważaniom nad baśnią i bajką w literaturze dla dzieci. Baśń daje możliwość oderwania się od rzeczywistości proponując czytelnikowi podróż w świat dziwów i fantazji, ale równocześnie pozostaje w ścisłym związku z ludzkimi marzeniami, niepokojami i nadziejami. Proponuje optymistyczną wizję świata opartą na zaufaniu do człowieka. Do utworów Andersena, Hoffmanna czy Leśmiana można właściwie powracać przez całe życie, odnajdując w nich wartości ważne i interesujące na każdym etapie literackiego wtajemniczenia. Dlatego baśń może i powinna stać się lekturą, zarówno dla dzieci jak i dorosłych, umożliwiając porozumienie i budowanie wspólnego świata wartości humanistycznych.

2. Olkiewicz Joanna
Od A do Z czyli o encyklopediach i encyklopedystach. — Warszawa: Lud. Spółdz. Wydaw., 1988. — 208 s.:fot. (II)

Autorka przedstawia historię wydawnictw encyklopedycznych od starożytności do czasów współczesnych. Encyklopedie w każdej epoce odgrywały ważną rolę edukacyjną, przyczyniały się do upowszechniania wiedzy. Tę ich funkcję uwypuklił szczególnie wiek XVIII. W naszych czasach ogromny wzrost roli nauki i szybki

postęp, uczyniły z encyklopedii nieodzowny, skondensowany podręcznik dla szerokich kręgów społeczeństwa. W XX wieku w miarę rozwoju różnych dziedzin nauki oraz wyodrębniania się zupełnie nowych kierunków, zaczęły powstawać odrębne encyklopedie specjalistyczne. Współczesne piśmiennictwo encyklopedyczne stara się być niarodajnym i atrakcyjnym źródłem tych wszystkich wiadomości, których poszukuje współczesny człowiek.

3. Papuzińska Joanna

Inicjacje literackie i problemy pierwszych kontaktów dziecka z książką. — Wyd. 2. — Warszawa: Wydaw. Szkol. i Pedagog., 1988 — 191 s. (III)

Praca jest zbiorem studiów o obcowaniu dzieci z literaturą. Zestawia ona wnioski z różnych badań i je uogólnia. Głównym przedmiotem pracy są stosunki i działania społeczne, jakie wytwarzają się wokół układu dziecko — literatura. Celem zaś jest ukazanie procesów wrastania dziecka w kulturę literacką współczesnego społeczeństwa.

Praca ma charakter pedagogiczny, głównym problemem badawczym są działania szeroko pojętego środowiska wychowawczego związane z literaturą i czytelnictwem. Wkracza ona na tereny różnych dyscyplin: socjologii kultury i socjologii literatury a także psychologii i teorii literatury.

4. Socha Gabriela

Andriolli i rozwój drzeworytu w Polsce. — Wrocław: Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1988 — 278 s. : il., portr. — (Książki o Książce) (III)

Autorka przedstawia życie i twórczość Michała Elwiro Andriollego, znakomitego rysownika i ilustratora, lubianego i cenionego artysty. Opowiada o szczególnej zależności między autorem tekstu, autorem ilustracji i czytelnikiem. W książce zamieszczono wykaz utworów ilustrowanych przez Andiollego. Ilustrował on między innymi trzy książki należące do najbardziej cennych utworów XIX wieku, a chętnie czytanych obecnie: *Marię* Malczewskiego, *Starą baśń* Kraszewskiego i *Pana Tadeusza* Mickiewicza. Autorka zawarła również syntetyczną ocenę dzieł Andriollego.

5. Sowiński Janusz

Adam Półtawski : typograf artysta. — Wrocław: Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1988. — 236 s. : il. — (Książki o Książce) (III)

Adam Półtawski był artystą plastykiem a jednocześnie drukarzem o ogromnej wiedzy fachowej. Wysoko ocenia się jego twórczość w dziedzinie typografii : dążył do stworzenia polskiej czczionki, był pionierem cennych pomysłów i reform w dziedzinie czcionki i jej układu. Książka pragnie ukazać Adama Półtawskiego jako twórcę nie tylko projektów graficznych ale całych układów typograficznych, wzbogaconych własnymi i obcymi elementami zdobniczymi oraz twórcę nowych krojów pisma. Był to człowiek niezwykle aktywny nie tylko w sferze artystycznej ale też społeczno-zawodowej.

Oprac. Zofia Koprowska

3. ŹRÓDŁA INFORMACYJNO-BIBLIOGRAFICZNE
(Wybór nabytków za okres styczeń-marzec 1989)

1. Dykcjonarz biograficzno-historyczny. — Wwa: WAiF, 1988. — 422 s. — Wydawnictwo fotooffsetowe. Oryg. Nakł. Gustawa Leona Glücksberga, 1844.

   Wydane w dwóch tomach, *krótkie wspomnienia żywotów ludzi wsławionych cnotą, nauką, przemysłem, męstwem, wynalazkami, błędami „od początku świata do najnowszych czasów"*, tj. początku XIX w. Czytelnik znaleźć tu może wiele ciekawostek, o ludziach których być może gdzie indziej nie wymieniono. Sposób podania biogramów, dla współczesnego czytelnika, wydać się może groteskowy i archaiczny, ale mają one jeszcze dziś pewną wartość informacyjną.
2. HENDRYKOWSKI Marek
   Historia filmowego Oscara / Marek Hendrykowski. — Wwa: WAiF, 1988. — 348 s.: il.

   Książka jest pierwszą polską edycją, która omawia historię powstania hollywoodzkiej Akademii Sztuki i Wiedzy Filmowej i jej nagrody — Oscara oraz regulamin konkursu, częściowo odsłania kulisy przyznawania nagród, opisuje rywalizację o poszczególne trofea, podaje wykaz zdobywców Oscarów w poszczególnych kategoriach od pierwszego konkursu (1927—28) po wyniki laat 1985—87. Jest swoistym rodzajem historycznego bedekera po oscarowych wyborach. Ma charakter dokumentacyjny i faktograficzny. Interesować będzie więc głównie ludzi związanych z branżą

filmową. Jednak ze względu na temat może też zaciekawić przeciętnego czytelnika. Na końcu książki podany jest indeks nazwisk i filmów.

3. Ilustrowany leksykon lotniczy / przewodn. kom. red. Stefan Szczeciński [T. 1]: Technika lotnicza / aut. Tadeusz Banel [i in.]. — Wwa: WKiŁ, 1988. — 408 s. : il.

Jest to pierwsza część dziesięciotomowej edycji. Wyjaśnia podstawowe hasła ze wszystkich dziedzin techniki lotniczej, związane z zastosowaniem cywiwlnych i wojskowych statków powietrznych i ich użytkowaniem. Precyzuje przy tym nowe terminy, jakie pojawiły się w ostatnich latach w związku z rozwojem nauk wykorzystywanych dla potrzeb lotnictwa, nie pomijając terminów przestarzałych i żargonowych. Przy poszczególnych hasłach umieszczone są ilustracje, które ułatwiają zrozumienie. Zawiera też 9 tablis z wybranymi parametrami dotyczącymi różnych rodzajów samolotów. Książka może zainteresować czytelników związanych z lotnictwem profesjonalnie, a także amatorów, którzy chcą poznać przeszłość, teraźniejszość i perspektywy lotnictwa.

4. KOPALIŃSKI Władysław
Opowieści o rzeczach powszednich / Władysław Kopaliński. — Wwa: NK, 1988. — 280 s.

Jest to zbiór esejów dotyczących niektórych przedmiotów, zwierząt i roślin otaczających na co dzień człowieka. Całość ujęta jest w ośmiu rozdziałach: Pożywienie ; Ubiór ; Narzędzia , sprzęt itp.; Narzędzia porozumienia ; Zabawy, zabawki i gry; Dom ; Podwórze ; Ogród. Autor podaje informacje traktujące o zależności przedmiotów od siebie, ich genezie, historii, funkcjach i użytkowaniu.

5. Mała encyklopedia logiki / red. nauk. Witold Marciszewski ; aut. Kazimierz Czarnota [i in.]. — Wrocław: „Ossolineum", 1988. — 256 s.

Drugie wydanie encyklopedii w formie poszerzonej o te działy, które w ostatnich latach są intensywnie uprawiane: logika dialogowa, kombinatoryjna, logika implikacji relewantnej itd. Wprowadzono też indeks rzeczowy umożliwiający dotarcie do wielu pojęć i kontekstów. Z haseł biograficznych zostawiono tylko te, które odnoszą się do autorów już nieżyjących.

6. RAHNER Karl, VORGRIMLER Herbert
Mały słownik teologiczny / Karl Rahner, Herbert Vorgrimler ; tł. [z

niem.] Tadeusz Mieszkowski, Paweł Pachciarek. — Wwa: Pax, 1987. — XXVII s., 578 szp. [1]s.

Słownik ten zawiera ponad 600 haseł z zakresu historii teologii i innych jej działów, a także hasła z innych, związanych z tą tematyką, dziedzin wiedzy. Przedstawia dokumenty Soboru Watykańskiego II i odpowiednie kanony obowiązującego obecnie Kodeksu Prawa Kanonicznego.

7. SACHA Krzysztof, MISIUREWICZ Piotr, KRĘGLEWSKI Tomasz

Przewodnik po technice mikrokomputerowej / Krzysztof Sacha, Piotr Misiurewicz, Tomasz Kręglewski. — Wwa: WNT, 1988. — 125 s.

Wbrew temu co sugeruje tytuł i alfabetyczny układ haseł książka nie jest encyklopedią lecz zbiorem krótkich artykułów, wyjaśniających podstawowe zagadnienia związane z budową, zasadami działania i oprogramowaniem mikrokomputerów. Na ostatnich stronach znajdują się dwa rodzaje skorowidzów, które określają proponowany sposób korzystania z książki (skorowidz alfabetyczny i tematyczny). Przy każdym haśle podano odpowiedniki w czterech językach obcych, a na końcu książki umieszczono słowniczki tych terminów. Przewodnik przeznaczony jest dla szerokiego kręgu Czytelników, entuzjastów mikrokomputerów.

Oprac. Anna Wakar

VI. KALENDARIUM ROCZNIC I OBCHODÓW (lipiec—wrzesień 1989)

lipiec

100 rocznica utworzenia II Międzynarodówki (międzynarodowe zrzeszenie partii i organizacji socjalistycznych, utworzone na konferencji w Paryżu, zwołanej 14 lipca 1889 r.).

TOMICKI Jan : II Międzynarodówka 1889—1914. Mówią Wieki 1977 nr 10 i 12, il.

TYCH Feliks : Druga Międzynarodówka (1889—1914) wobec kwestii narodowej. Kwart. Histr. 1982 nr 2—3 s. 251—270.

14 lipca

200 lat temu lud Paryża zdobył Bastylię. Początek Wielkiej Rewolucji Francuskiej — 1789 rok.

WAKAR Anna : Wielka Rewolucja Francuska. Zestawienie bibliogr. Bibl. Olszt. 1988 nr 4

26 lipca

20 rocznica śmierci (1969) Witolda Gombrowicza, prozaika i dramaturga. Zmarł na emigracji we Francji.

Gombrowicz i krytycy / wyb. i oprac. Zdzisław Łapiński. — Kraków : WL, 1984. — 848 s.

KOWALSKA Aniela

Conrad i Gombrowicz w walce o swoją wybitność / Aniela Kowalska. — Wwa: PIW, 1986. — 224 s.

KUNCEWICZ Piotr : Przewrotność Gombrowicza. Agonia i nadzieja (literatura polska 1918—1986). Prz. Tyg. 1988 nr 5 s. 13, il.

ŁADYKA Jerzy : Dlaczego Gomrowicz wzbudza w nas miłość i zachwyt. Kultura 1986 nr 44 s. 1, 15.

MARX Jan : Gombrowiczowska lekcja historii literatury. Kultura 1987 nr 35 s. 10, il.

sierpień

8 sierpnia

90 lat temu (1899) urodził się Gustaw Leyding (junior), wybitny działacz ruchu ludowego na Mazurach. Zmarł 2 marca 1974 r.

WASILEWSKA Bożena : Gustaw Leyding (1899—1974). Wybór materiałów. Mat. Inf. Bibl. — Olsztyn: WBP, 1979 marzec-kwiecień s. 18—20.

17 sierpnia

50 lat temu (1939 r.) zmarł Wojciech Korfanty, działacz narodowy, polityk, publicysta.

CZAJKOWSKI Jacek, MAJCHROWSKI Jacej : Wojciech Korfanty. W stulecie urodzin Tyg. Powsz. 1973 nr 20 s. 2—3.

JASIEWICZ Krzysztof : Korfanty przed sądem. Prawo i Życie 1987 nr 19 s. 11, il.

LUBOSZ Bolesław : Pomnożyciel Ojczyzny. Rok 1918. Panorama 1988 nr 44 s. 4—5, 14, il.

ORZECHOWSKI Marian

Wojciech Korfanty : biografia polityczna / Marian Orzechowski. — Wrocław: „Ossolineum", 1975. — 444 s.

19 sierpnia

15 lat temu (w 1974 r.) zmarł pisarz i poeta Aleksander Janta-Połczyński. Zob. zestawienie bibliograficzne wewnątrz numeru.

28 sierpnia

20 lat temu (w 1969 r.) zmarł Karol Małłek, mazurski działacz ludowy, pisarz, folklorysta, nauczyciel.

WAJSBROT Tamara : Karol Małłek. W 85 rocznicę urodzin. Mat. Inf. Bibl. — Olsztyn : WBP, 1982 lipiec—wrzesień s. 14—17.

WILLAN Tadeusz : Godziny mego czasu. Warmia i Mazury 1988 nr 16—19.

30 sierpnia

180 lat temu zmarł (w 1809 r.) Ignacy Potocki, członek Komisji Edukacji Narodowej, współtwórca Konstytucji 3 Maja.

Korespondencja Ignacego Potockiego w sprawach edukacyjnych (1774—1809) / Oprac. Bożena Michalik. — Wrocław: „Ossolineum", 1978. — 255 s.

MICHALIK Bożena : Działalność oświatowa Ignacego Potockiego. — Wrocław: „Ossolineum", 1979. — 226 s.

Na kartkach pamiętników. Oprac. Andrzej Aksak. Kierunki 1978 nr 6 s. 8—9, il.

wrzesień

50 lat temu (1 września 1939 r.) wybuchła II wojna światowa.

BATOWSKI Henryk

Agonia pokoju i początek wojny. Sierpień—wrzesień 1939 / Henryk Batowski. — Poznań: WPozn., 1984. — 508 s.

KONIECZNY Andrzej, PELC-PIASTOWSKI Jerzy
Granica w ogniu / Andrzej Konieczny, Jerzy Pelc-Kwiatkowski. — Katowice : KAW, 1981. — 208 s.
NAZAREWICZ Ryszard: Międzynarodowe tło agresji III Rzeszy na Polskę. — w świetle dokumentów. Tryb. Ludu 1986 nr 216 — nr 221.

4 września

180 lat temu (w 1809 r.) urodził się Juliusz Słowacki, zob. Kalendarium rocznic i obchodów (IV—VI 1989). Bibl. Olszt. 1988 nr 4 s. 74.

18 września

50 lat temu (w 1939 r.) zmarł Stanisław Ignacy Witkiewicz (Witkacy), malarz, teoretyk sztuki, dramaturg, pisarz, filozof.
GEROULD Daniel
Stanisław Ignacy Witkiewicz jako pisarz / Daniel Gerould ; tł. z ang. Ignacy Sieradzki. — Wwa : PIW, 1981. — 472 s.
Przeciw nicości: fotografie Stanisława Ignacego Witkiewicza / oprac. Ewa Franczak, Stefan Okołowicz. — Kraków : WL, 1986. — 70 s. 224 s. tabl.
Pamiętnik Teatralny 1985 z. 1—4 numer tematyczny pośw. Witkacemu
Sztuka 1985 nr 2/3 nr tematyczny pośw. Witkacemu
RAKOWSKA Zofia: Stanisław Ignacy Witkiewicz. Wybór materiałów. Mat. Inf. Bibl.—WBP Olsztyn 1979 maj-czerwiec s. 30—31

23 września

50 lat temu (w 1939 r.) zmarł Zygmunt Freud, austriacki neurolog i psychiatra, twórca psychoanalizy
RUDZKA-FLORCZUK Beata : Zygmunt Freud. Zestawienie bibliograficzne. Wybór materiałów z lat 1965—1985. Bibl. Olszt. nr 4 s. 50—53.

27 września

50 lat temu (w 1939 r.) utworzona została w Warszawie Służba Zwycięstwu Polski, przekształcona w styczniu 1940 r. w Związek Walki Zbrojnej, przemianowany 14 lutego 1942 r. na Armię Krajową.
MAZUR Grzegorz
Biuro Informacji i Propagandy SZP-ZWZ-AK : 1939—1945 / Grzegorz Mazur.— Wwa : Pax, 1987. — 484 s.
MIERZWIŃSKI Zbigniew : Dzieje Armii Krajowej. Kierunki 1987 nr 7 s. 8.
NIM powstała AK. Polityka 1982 nr 1 s. 14—15.
PLUTA-CZACHOWSKI Kazimierz : Polskie państwo podziemne [cykl]. Kierunki 1981 nr 31—33, 34, 35, 37—39, 42—44, 47—50.

Oprac. Anna Wakar

VII. KALENDARIUM WYDARZEŃ Z ŻYCIA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH (I kwartał 1989 r.)

6 stycznia
Odbyła się narada dyrektorów bibliotek rejonowych na temat planowania budżetów bibliotek.

12 stycznia
W Warszawie wręczono nagrody Funduszu Literatury bibliotekarzom z całego kraju za upowszechnianie polskiej literatury współczesnej.

Z naszego województwa nagrody otrzymali: Wanda Dąbrowska, Teresa Frudko, Halina Giżyńska, Krystyna Hałun, Danuta Konieczna, Roman Ławrynowicz, Maria Majewska, Wiesława Parys, Sabina Siemaszko, Helena Szewczyk, Leokadia Wawirowicz, Marian Filipkowski.

Kandydatury do nagród ustalano przy pomocy Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy.

8 lutego
Odbył się Zjazd Okręgowy Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Olsztynie. Wybrano nowy Zarząd Okręgu, w którego skład weszli: Marian Filipkowski (przewodniczący), Danuta Konieczna i Irena Suchta (z-cy przewodniczącego), Izabela Syrojć (sekretarz), Celina Witkowska (skarbnik), Elżbieta Borkowska, Jadwiga Humieńczuk, Krystyna Kozłowska, Krystyna Łunio, Barbara Ochranowicz, Leokadia Pieczykolan, Zofia Rakowska i Elżbieta Filipczuk (członkowie). Przewodniczącą Komisji Rewizyjnej została wybrana Danuta Kaczmarek, a członkami — Wanda Dąbrowska, Hanna Gierczak, Leokadia Wawirowicz. Sąd koleżeński ukonstytuował się w składzie: Irena Grabowska (przewodnicząca), Teresa Pepłowska i Teresa Wakuluk (członkowie).

Na Zjazd Krajowy SBP wybrano: Mariana Filipkowskiego, Halinę Giżyńską-Burakowską, Danutę Konieczną, Irenę Suchtę, Izabelę Syrojć.

1—28 lutego
Tradycyjnie, przy aktywnym współudziale bibliotek publicznych na terenie województwa olsztyńskiego obchodzono Miesiąc Książki i Prasy Rolniczej (zob. odrębna nota).

6—7 marca
W sesji naukowej w Warszawie z okazji 70-lecia Państwowej Inspekcji Pracy uczestniczył m.in. zakładowy społeczny inspektor pracy przy WBP Henryk Jakubiec, zaproszony do składu 11 osobowej delegacji Okręgowego Inspektoratu Pracy w Olsztynie.

7 marca
W MGBP w Dobrym Mieście z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Kobiet odbyło się spotkanie z czytelniczkami „specjalnej troski".

9 marca
Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie przesłał pod adresem poszczególnych zakładów leczniczych woj. olsztyńskiego najważniejsze wnioski pohospitacyjne instruktorów WBP, dotyczące prowadzenia bibliotek w szpitalach i domach pomocy społecznej. Zalecono m.in. konsultować obsadę personalną bibliotek resortu służby zdrowia z dyrektorami bibliotek publicznych danego rejonu celem uniknięcia zatrudnienia osób o niskich kwalifikacjach.

13—15 marca
Na zaproszenie władz przebywała w Lidzbarku Warmińskim 5 osobowa grupa działaczy kultury z obwodu Kaliningradzkiego, w tym 2 bibliotekarki z zaprzyjaźnionego Prawdzińska.

13—16 marca
Odbyła się w Krakowie krajowa konferencja autorów bibliografii terytorialnych, w której udział wzięła również kol. Bożena Wasilewska z WBP w Olsztynie.

18 marca
W KW PZPR w Olsztynie rozstrzygnięty został wojewódzki finał Olimpiady Wiedzy o Partii. Jego zwycięzcą został Rafał Śliwiak — uczeń kl. IV Liceum Ogólnokształcącego nr 2 w Olsztynie kwalifikując się tym samym do eliminacji centralnych.

Nadmienić warto, że literaturę niezbędną do przygotowania do olimpiady zestawiła filia 7 WBP.

30 marca
Odbyło się w WBP szkolenie kierowników gromadzenia i opracowania zbiorów bibliotek rejonowych. Przedmiotem dyskusji był m.in. projekt wytycznych WBP w sprawie gromadzenia, opracowania i udostępniania literatury regionalnej.

marzec

Filia nr 2 MBP w Bartoszycach zaprezentowała wystawę malarstwa Krystyny Wendorff, kierowniczki biblioteki szpitalnej, będącą plonem plenerów w Bezledach i Sępopolu.

Oprac. Henryk Jakubiec